

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ความปลอดภัยในการทำงานภายในโรงงานจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อทั้งฝ่ายนายจ้าง และลูกจ้างร่วมมือกันอย่างจริงจังที่จะขจัดสภาพและการกระทำอันไม่ปลอดภัยให้หมดสิ้นไป ดังนั้นในการวิเคราะห์การให้ความปลอดภัยในโรงงานของอุตสาหกรรมพลาสติกจะพิจารณาจากองค์ประกอบดังนี้

ฝ่ายนายจ้าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงการให้ความปลอดภัยในการทำงานภายในโรงงานในแง่ต่าง ๆ ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงงาน การวางมาตรการความปลอดภัยเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตและการขนย้าย การจัดหาอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล การป้องกันอัคคีภัย สาเหตุของอุบัติเหตุและการป้องกัน การกระตุ้นให้ลูกจ้างเห็นความสำคัญของงานความปลอดภัย ตลอดจนปัญหาในการดำเนินงาน

ฝ่ายลูกจ้าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงผลการดำเนินงานการให้ความปลอดภัยในโรงงานว่าลูกจ้างมีความสนใจและมองเห็นความสำคัญของงานความปลอดภัยมากน้อยเพียงไร มีความคิดเห็นและความต้องการอย่างไรในส่วนของการให้ความปลอดภัยในโรงงาน

การวิเคราะห์จะกระทำในลักษณะเปรียบเทียบข้อมูลของสถานประกอบการทั้ง 3 ขนาด โดยคิดเทียบเป็นร้อยละจากจำนวนรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ในส่วนของนายจ้าง

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามฝ่ายนายจ้าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวนผู้ตอบ		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	8	100	3	37.50	2	25.00	3	37.50
หญิง	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	8	100	3	37.50	2	25.00	3	37.50

จะเห็นได้ว่านายจ้างในอุตสาหกรรมรมพลาสติกที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายทั้งหมด

ตารางที่ 4.2 แสดงอายุของผู้ตอบฝ่ายนายจ้าง

อายุ	จำนวนผู้ตอบ		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระหว่าง 16-25 ปี	0	0	0	0	0	0	0	0
26-35 ปี	6	75.00	3	37.50	1	12.50	2	25.00
36-45 ปี	1	12.50	0	0	0	0	1	12.50
46-55 ปี	1	12.50	0	0	1	12.50	0	0
56 ปีขึ้นไป	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	8	100	3	37.50	2	25.00	3	37.50

จากการเปรียบเทียบอายุของผู้ตอบฝ่ายนายจ้างพบว่า นายจ้างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมาคือผู้มีอายุระหว่าง 36-45 ปี และ 46-55 ปี เป็นจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และไม่มีนายจ้างที่มีอายุอยู่ระหว่าง 16-25 ปี และ 56 ปีขึ้นไปเลย อายุเฉลี่ยของนายจ้างผู้ตอบแบบสอบถามประมาณ 34.94 ปี

กิจการขนาดเล็ก เป็นผู้มีอายุระหว่าง 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.50 อายุเฉลี่ยประมาณ 30.5 ปี

กิจการขนาดกลาง มีอายุระหว่าง 26-35 ปี และ 46-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.50 เท่ากัน อายุเฉลี่ยประมาณ 40.5 ปี

กิจการขนาดใหญ่ มีอายุระหว่าง 26-35 ปี และ 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.00 และ 12.50 ตามลำดับ อายุเฉลี่ยประมาณ 33.83 ปี

ตารางที่ 4.3 แสดงระดับการศึกษาของผู้ตอบฝ่ายนายจ้าง

ระดับการศึกษา	จำนวนผู้ตอบ		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0	0	0	0	0	0	0
ปริญญาตรี	6	75.00	2	25.00	1	12.50	3	37.50
สูงกว่าปริญญาตรี	1	12.50	0	0	1	12.50	0	0
ไม่ตอบ	1	12.50	1	12.50	0	0	0	0
รวม	8	100	3	37.50	2	25.00	3	37.50

ตัวเลขในด้านระดับการศึกษาจะแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารงานของนายจ้างให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จากตารางที่ 4.3 พบว่า นายจ้าง

ส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาสูงคือ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 75.00 และ 12.50 ตามลำดับ ไม่มีนายจ้างรายใดเลยที่มีพื้นฐานความรู้ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 4.4 จำนวนผู้ตอบผ่านนายจ้างที่ผ่านการอบรมงานด้านความปลอดภัย

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		เคย		ไม่เคย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	3	37.50	1	12.50	2	25.00
ขนาดกลาง	2	25.00	2	25.00	0	0
ขนาดใหญ่	3	37.50	3	37.50	0	0
รวม	8	100	6	75.00	2	25.00

นายจ้างส่วนใหญ่เคยผ่านการอบรมทางวิชาการเกี่ยวกับงานความปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 75.00 มีเพียงส่วนน้อยที่ไม่เคยเข้ารับการอบรม คิดเป็นร้อยละ 25.00 ซึ่งได้แก่นายจ้างในกิจการขนาดเล็ก การฝึกอบรมจะช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการบริหารงานความปลอดภัยของนายจ้างให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หากนายจ้างได้นำเอาความรู้ที่นำมาประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติให้เกิดประโยชน์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.1.2 การให้ความปลอดภัยในการทำงานในโรงงาน

ตารางที่ 4.5 แสดงถึงผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านความปลอดภัย

ขนาดกิจการ	จำนวนคำตอบ ¹⁾		ไม่มี		เจ้าของกิจการ		ผู้จัดการโรงงาน		ผู้จัดการแผนก		อื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	4	30.77	0	0	0	0	2	15.38	2	15.38	0	0
ขนาดกลาง	3	23.08	0	0	0	0	0	0	2	15.38	1	7.69
ขนาดใหญ่	6	46.15	0	0	0	0	2	15.38	2	15.38	2	15.38
รวม	13	100	0	0	0	0	4	30.77	6	46.15	3	23.08

หมายเหตุ 1) จำนวนคำตอบมีมากกว่า 1 คำตอบ

การดำเนินงานของกิจการในอุตสาหกรรมพลาสติกส่วนใหญ่จะประกอบกันในรูปบริษัทจำกัด ดังนั้นจึงมีการกระจายสายงานและหน้าที่ความรับผิดชอบไปยังเจ้าหน้าที่ระดับต่าง ๆ ตามลำดับชั้น จากการรวบรวมข้อมูลในเรื่องนี้พบว่า ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานความปลอดภัยคือ ผู้จัดการแผนกแต่ละแผนกคิดเป็นร้อยละ 46.15 ซึ่งจะเป็นผู้คอยตรวจตราดูแลและรายงานจุดอันตรายต่าง ๆ ให้แก่ผู้บังคับบัญชาระดับสูงขึ้นไป รองลงมาคือ ผู้จัดการโรงงานคิดเป็นร้อยละ 30.77 และสุดท้ายได้แก่หัวหน้าคนงาน คณะกรรมการความปลอดภัย (Safety Committee) และหน่วยประสานงานความปลอดภัย (Safety Coordinate) ร้อยละ 23.08

- กิจการขนาดเล็ก มีผู้จัดการโรงงานและผู้จัดการแผนกเป็นผู้รับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 15.38 เท่ากัน
- กิจการขนาดกลาง ผู้มีอำนาจหรือความรับผิดชอบสูงสุดคือ ผู้จัดการแผนก ร้อยละ 15.38 โดยมีหัวหน้าคนงานเป็นผู้ช่วยตรวจตราดูแล คิดเป็นร้อยละ 7.69
- กิจการขนาดใหญ่ มีผู้จัดการโรงงาน, ผู้จัดการแผนก และที่แตกต่างจากกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กก็คือ มีการตั้งหน่วยงานเพื่อรับผิดชอบความปลอดภัยโดยเฉพาะได้แก่ คณะกรรมการความปลอดภัย และ หน่วยประสานงานความปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 15.38 เท่ากัน

สรุปได้ว่า กิจการขนาดใหญ่จะมีผู้รับผิดชอบงานความปลอดภัยในจำนวนที่มากกว่ากิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก และเป็นกิจการเดียวที่มีหน่วยงานความปลอดภัยตั้งขึ้นโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อให้พนักงานหรือลูกจ้างมองเห็นความสำคัญของงานความปลอดภัยและให้ความสนใจต่องานทางด้านนี้เพิ่มขึ้นนอกเหนือจากงานประจำที่ปฏิบัติอยู่

ตารางที่ 4.6 สภาวะแวดล้อมที่มีอยู่ในโรงงานของกิจการขนาดต่าง ๆ

สภาวะแวดล้อม	จำนวนคำตอบ ¹⁾		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อุณหภูมิสูงมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
แสงสว่างมากไป	0	0	0	0	0	0	0	0
แสงสว่างน้อยไป	0	0	0	0	0	0	0	0
เสียงดังมาก	2	22.22	0	0	1	11.11	1	11.11
ความสั่นสะเทือนจาก เครื่องจักรมีมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
เครื่องจักรล้าสมัยและ ชำรุด	0	0	0	0	0	0	0	0
เครื่องจักรไม่มีอุปกรณ์ ป้องกันอันตราย	0	0	0	0	0	0	0	0
มีฝุ่นละออง	1	11.11	0	0	0	0	1	11.11
มีควันมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
กลิ่นเหม็น	1	11.11	0	0	0	0	1	11.11
มีไอสารเคมีและ ก๊าซ	5	55.55	3	33.33	0	0	2	22.22
รวม	9	100	3	33.33	1	11.11	5	55.55

หมายเหตุ 1) จำนวนคำตอบมีมากกว่า 1 คำตอบ

เมื่อพิจารณาแล้วปรากฏว่าสภาวะแวดล้อมที่มีอยู่ในสถานประกอบการส่วนใหญ่ ได้แก่ มีไอสารเคมีและ ก๊าซ คิดเป็นร้อยละ 55.55 รองลงมาคือ ภาวะของเสียงที่ดังมาก ร้อยละ 22.22 สำหรับฝุ่นละออง และกลิ่นเหม็นมีเป็นจำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ 11.11

กิจการขนาดเล็ก มีสภาวะแวดล้อมที่ไม่ดีเพียงอย่างเดียวคือ มีไอสารเคมีและ ก๊าซ คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของจำนวนคำตอบทั้งหมด สภาวะแวดล้อมในข้อนี้จะส่งผลต่อสุขภาพของคนงานเมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่ง แต่จะ

ไม่ส่งผลให้เห็นทันที

กิจการขนาดกลาง มีเสียงดังมาก ร้อยละ 11.11 ซึ่งนับว่าเป็นอันตรายต่อประสาทหูของพนักงาน หากจะทำงานอยู่ในสภาวะเช่นนี้นาน ๆ จะทำให้ประสิทธิภาพในการได้ยินลดลง

กิจการขนาดใหญ่ มีไอสารเคมีและก๊าซมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.22 ส่วนสภาวะแวดล้อมทางค่านเสียงที่ดังมาก มีฝุ่นละออง และกลิ่นเหม็นมีเป็นจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 11.11

โดยสรุปแล้วจะเห็นว่า กิจการส่วนใหญ่ได้พยายามจัดสภาวะแวดล้อมภายในโรงงานให้อยู่ในลักษณะที่ดี ยกเว้นสภาวะบางอย่างที่ไม่สามารถจะขจัดให้หมดสิ้นไปได้ เช่น ฝุ่นละออง ไอสารเคมีและก๊าซ กลิ่นเหม็น หรือแม้แต่เสียงที่ดังเกินไป แม้โรงงานจะได้อำนาจการแก้ไขสภาวะดังกล่าวแต่ก็ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร ดังนั้นจึงทำได้เพียงขจัดสภาวะดังกล่าวให้เหลือเป็นจำนวนน้อยที่สุดและจัดหาอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลให้แก่พนักงาน เพื่อป้องกันอันตรายจากสิ่งที่ไม่ดีเหล่านั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.7. พรรณณะของนายจ้าง เกี่ยวกับอันตรายของสภาวะแวดล้อมที่ไม่ดีต่อสุขภาพของลูกจ้าง

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		อันตรายมาก		อันตรายน้อย		อันตรายเป็น บางอย่าง		ไม่อันตราย		ไม่ทราบ		ไม่สนใจ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	3	37.50	0	0	0	0	3	37.50	0	0	0	0	0	0
ขนาดกลาง	2	25.00	0	0	1	12.50	1	12.50	0	0	0	0	0	0
ขนาดใหญ่	3	37.50	0	0	0	0	3	37.50	0	0	0	0	0	0
รวม	8	100	0	0	1	12.50	7	87.50	0	0	0	0	0	0

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จะเห็นว่า นายจ้างในทุกขนาดกิจการยังตระหนักถึงอันตรายของสภาวะแวดล้อมที่ไม่ดีต่อสุขภาพของลูกจ้างน้อยมาก คือ ร้อยละ 87.50 ของผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า สภาวะแวดล้อมที่ไม่ดีตามตารางที่ 4.6 นั้นมีอันตรายเพียงบางอย่างเท่านั้น ส่วนที่เหลือร้อยละ 12.50 มีความเห็นว่าสภาวะแวดล้อมดังกล่าวมีอันตรายเพียงเล็กน้อย ซึ่งความจริงแล้วสภาวะแวดล้อมทุกประเภทดังกล่าวล้วนมีอันตรายต่อสุขภาพและชีวิตของคนงาน เพียงแต่บางชนิดจะให้ผลทันทีเช่น อันตรายจากเครื่องจักร เป็นต้น และบางชนิดจะส่งผลเมื่อระยะเวลาผ่านไป เช่น การสะสมไอสารเคมีที่ละน้อยเข้าไปในร่างกาย จะทำให้ถึงกับพิการได้เช่นกัน เช่น พิษของสารตะกั่ว ปรอท โมนาเมอร์ เป็นต้น

ตารางที่ 4.8 ทัศนคติของนายจ้าง เกี่ยวกับอุปสรรคของสภาวะแวดล้อมที่ไม่ดีต่อการทำงานของลูกจ้าง

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		เป็นอุปสรรค		ไม่เป็นอุปสรรค		ไม่ทราบ		ไม่สนใจ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	3	37.50	2	25.00	1	12.50	0	0	0	0
ขนาดกลาง	2	25.00	0	0	2	25.00	0	0	0	0
ขนาดใหญ่	3	37.50	3	37.50	0	0	0	0	0	0
รวม	8	100	5	62.50	3	37.50	0	0	0	0

นายจ้างส่วนใหญ่ร้อยละ 62.50 มีความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับผลต่อเนื่องของสภาวะแวดล้อมที่ไม่ดีต่อประสิทธิภาพในการทำงานของคนงานและเห็นว่า สภาวะที่ไม่ดีเหล่านั้นเป็นอุปสรรคอย่างมากต่อการทำงาน ส่วนที่เหลือร้อยละ 37.50 คิดว่าสภาวะเหล่านั้นไม่สามารถเป็นอุปสรรคได้ ซึ่งเป็นความคิดที่ไม่ถูกต้อง เพราะสภาวะแวดล้อมที่ไม่ดีทุกอย่างย่อมเป็นอุปสรรคต่อการทำงานทั้งสิ้น เช่น หากมีควัน ฝุ่นละออง หรืออากาศร้อนอบอ้าวแล้ว คนงานจะรู้สึกอึดอัด รำคาญ อารมณ์เสีย ซึ่งอาการเหล่านี้จะส่งผลให้ความตั้งใจที่จะทำงานให้บรรลุผลสำเร็จมีน้อยลง ผลผลิตก็จะลดลงตามไปด้วย และอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุในการทำงาน

กิจการขนาดเล็ก นายจ้างร้อยละ 25.00 คิดว่าสภาวะแวดล้อมที่ไม่ดีเป็นอุปสรรคต่อการทำงาน ส่วนร้อยละ 12.50 คิดว่าไม่เป็นอุปสรรค

- กิจการขนาดกลาง นายจ้างทุกคน คือร้อยละ 25.00 คิดว่าสถานะดังกล่าวไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน
- กิจการขนาดใหญ่ นายจ้างทุกคน คือร้อยละ 37.50 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม คิดว่าสถานะดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อการทำงาน

จึงสรุปได้ว่า นายจ้างในกิจการขนาดใหญ่มีความเข้าใจในเรื่องนี้ดีกว่า นายจ้างในกิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานประกอบกับการมีพื้นฐานความรู้สูง

ตารางที่ 4.9 ทรรศนะของนายจ้างในเรื่องความจำเป็นในการตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ เครื่องจักร และสถานะแวดล้อม

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		จำเป็น		ไม่จำเป็น	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	3	37.50	3	37.50	0	0
ขนาดกลาง	2	25.00	2	25.00	0	0
ขนาดใหญ่	3	37.50	3	37.50	0	0
รวม	8	100	8	100	0	0

ในการตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ เครื่องจักร และสถานะแวดล้อมนั้น นายจ้างในทุกขนาดกิจการมีความเห็นเหมือนกันคือ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการตรวจสอบสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว เพื่อความปลอดภัยของคนงาน

ตารางที่ 4.10 ความถี่ในการตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องจักร และสภาวะ
แวดล้อม

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		ตรวจสอบเสมอ		ตรวจสอบบางครั้ง		ไม่ตรวจเลย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	3	37.50	2	25.00	1	12.50	0	0
ขนาดกลาง	2	25.00	2	25.00	0	0	0	0
ขนาดใหญ่	3	37.50	3	37.50	0	0	0	0
รวม	8	100	7	87.50	1	12.50	0	0

จากการสอบถามความถี่ในการตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องจักรและสภาวะ
แวดล้อม พบว่า นายจ้างส่วนใหญ่ร้อยละ 87.50 ได้ทำการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ
และร้อยละ 12.50 ซึ่งได้แก่นายจ้างในกิจการขนาดเล็ก ได้ทำการตรวจสอบเป็นบางครั้ง
และไม่มีนายจ้างในสถานประกอบการใดที่ไม่ทำการตรวจสอบเลย ทั้งนี้เพราะนายจ้าง
เล็งเห็นความสำคัญและเอาใจใส่ต่องานความปลอดภัยเป็นอย่างดี

ตารางที่ 4.11 ระยะเวลาในการตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องจักร และ
สภาวะแวดล้อม

ระยะเวลาตรวจสอบ	จำนวนคำตอบ ¹⁾		ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทุกวันก่อนเริ่มงาน	5	45.45	2	18.18	1	9.09	2	18.18
ทุกสัปดาห์	1	9.09	0	0	1	9.09	0	0
ทุกเดือน	2	18.18	2	18.18	0	0	0	0
ทุกปี	2	18.18	2	18.18	0	0	0	0
อื่น ๆ	1	9.09	0	0	0	0	1	9.09
รวม	11	100	6	54.54	2	18.18	3	27.27

หมายเหตุ 1) จำนวนคำตอบมีมากกว่า 1 คำตอบ

ในด้านระยะเวลาการตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ เครื่องจักร และสภาวะแวดล้อมนั้น ส่วนใหญ่แล้วจะทำการตรวจสอบเป็นประจำทุกวันก่อนเริ่มงาน คิดเป็นร้อยละ 45.45 รองลงมาคือ ตรวจสอบทุกเดือนและทุกปี คิดเป็นร้อยละ 18.18 และตรวจสอบทุกสัปดาห์ ตรวจสอบกำหนดเวลาในการซ่อมบำรุง (Maintenance Schedule) และตรวจสอบเวลาการซ่อมบำรุงเพื่อป้องกัน (Preventive Maintenance) ร้อยละ 9.09 เท่ากัน แยกรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

- กิจการขนาดเล็ก จำนวนคำตอบ 6 คำตอบหรือร้อยละ 54.54 ของจำนวนคำตอบทั้งหมด แยกเป็น ตรวจสอบทุกวันก่อนเริ่มงาน ทุกเดือน และทุกปี ในจำนวน เท่ากัน คือร้อยละ 18.18 และไม่มีการตรวจสอบในทุกสัปดาห์
- กิจการขนาดกลาง จำนวนคำตอบ 2 คำตอบ หรือร้อยละ 18.18 ได้ทำการตรวจสอบ ทุกวันและทุกสัปดาห์ เป็นจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 9.09
- กิจการขนาดใหญ่ จำนวนคำตอบ 3 คำตอบ หรือร้อยละ 27.27 ได้ทำการตรวจสอบ เป็นประจำทุกวันก่อนเริ่มงาน ร้อยละ 18.18 และตรวจซ่อมบำรุง เครื่องจักรตามกำหนดเวลาในการซ่อมบำรุง และการป้องกันสภาพ ที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งมีทั้งทุกวัน ทุกสัปดาห์ ทุกเดือน และปี คิดเป็น ร้อยละ 9.09

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.12 ผู้ตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องจักร และสภาวะแวดล้อม

ขนาดกิจการ	จำนวนคำตอบ ¹⁾		นายจ้าง		วิศวกรโรงงาน		หัวหน้าคนงาน		วิศวกรนิรภัย		ลูกจ้าง		อื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	6	31.58	2	10.53	0	0	2	10.53	1	5.26	0	0	1	5.26
ขนาดกลาง	4	21.05	0	0	1	5.26	2	10.53	0	0	1	5.26	0	0
ขนาดใหญ่	9	47.37	1	5.26	2	10.53	3	15.79	2	10.53	1	5.26	0	0
รวม	19	100	3	15.79	3	15.79	7	36.84	3	15.79	2	10.53	1	5.26

หมายเหตุ 1) จำนวนคำตอบมีมากกว่า 1 คำตอบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการพิจารณาคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นพบว่ากิจกรรมส่วนใหญ่มอบหมายให้หัวหน้าคนงานทำหน้าที่ตรวจสอบ คิดเป็นร้อยละ 36.84 รองลงมาคือ นายจ้าง วิศวกรโรงงาน และวิศวกรนิรภัยในจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 15.79 ส่วนลูกจ้างและช่างซ่อมบำรุงคิดเป็นร้อยละ 10.53 และ 5.26 ตามลำดับ

- กิจกรรมขนาดเล็ก ผู้ตรวจสอบได้แก่ นายจ้าง ซึ่งในที่นี้หมายถึงเจ้าของกิจการ และหัวหน้าคนงาน เป็นจำนวนร้อยละ 10.53 เท่ากัน ส่วนที่เหลือได้แก่ วิศวกรนิรภัยและช่างซ่อมบำรุง คิดเป็นร้อยละ 5.26 เท่ากัน
- กิจกรรมขนาดกลาง ใช้หัวหน้าคนงานร้อยละ 10.53 และวิศวกรโรงงาน ลูกจ้างในจำนวนร้อยละ 5.26 เท่ากัน
- กิจกรรมขนาดใหญ่ ใช้หัวหน้าคนงานร้อยละ 15.79 เป็นจำนวนสูงสุด รองลงมาคือ วิศวกรโรงงานและวิศวกรนิรภัย ร้อยละ 10.53 เท่ากัน นอกจากนี้มีลูกจ้างและนายจ้างซึ่งในที่นี้หมายถึงผู้จัดการฝ่ายผลิตในจำนวนร้อยละ 5.26 เท่ากัน

จะเห็นได้ว่า กิจกรรมขนาดใหญ่เน้นให้ผู้ตรวจสอบหลายฝ่ายประกอบกัน ทั้งนี้เพื่อให้มั่นใจยิ่งขึ้น ส่วนกิจกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก มีผู้ตรวจสอบที่คล้ายคลึงกัน จะต่างกันก็ตรงที่กิจกรรมขนาดกลางนั้น เจ้าของกิจการจะไม่มีหน้าที่ในการตรวจสอบแต่อย่างใด

จากตารางที่ 4.9 4.10 4.11 และ 4.12 สรุปได้ว่า นายจ้างในกิจการทุกขนาดให้ความสำคัญและเอาใจใส่ต่อการตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ เครื่องจักร และสภาวะแวดล้อมเป็นอย่างดีโดยได้จัดให้มีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกระยะ และให้ผู้ตรวจสอบหลายฝ่าย ทั้งนี้เพื่อจะได้ช่วยกันหาจุดบกพร่องหรือจุดอันตรายที่อาจจะก่อให้เกิดอุบัติเหตุในกรรมทำงาน ซึ่งวิธีการเหล่านี้จะก่อให้เกิดความมั่นใจในระบบความปลอดภัยแก่คนงานอันจะส่งผลต่อขวัญและกำลังใจของคนเหล่านั้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงานอย่างปลอดภัยยิ่งขึ้น

ตารางที่ 4.13 มาตรการป้องกันอัคคีภัยในโรงงาน

มาตรการป้องกัน	จำนวนค่าตอบ ¹⁾		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิง	8	26.67	3	10.00	2	6.67	3	10.00
ติดสัญญาณฉุกเฉิน	5	16.67	1	3.33	2	6.67	2	6.67
ทำเครื่องหมายแสดงเขตอันตรายหรือเขตห้ามใช้เปลวไฟ	8	26.67	3	10.00	2	6.67	3	10.00
มีหน่วยป้องกันอัคคีภัย	3	10.00	1	3.33	0	0	2	6.67
อื่น ๆ	6	20.00	1	3.33	2	6.67	3	10.00
รวม	30	100	9	29.99	8	26.88	13	43.34

หมายเหตุ 1) จำนวนค่าตอบมีมากกว่า 1 ค่าตอบ

มาตรการป้องกันอัคคีภัยที่จัดขึ้นภายในโรงงานได้แก่ การติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงไว้ภายในโรงงาน และทำเครื่องหมายแสดงเขตห้ามใช้เปลวไฟ เขตอันตรายในบริเวณที่มีวัตถุไวไฟ สารเคมี และวัตถุระเบิดในจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 26.67 ของจำนวนค่าตอบทั้งสิ้น รองลงมาได้แก่การทำแผนป้ายโปสเตอร์หรือเครื่องหมายห้ามสูบบุหรี่ติดไว้ในบริเวณที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุเพลิงไหม้ได้หากพนักงานไม่ระมัดระวังในการสูบบุหรี่ คิดเป็นร้อยละ 20.00 สำหรับการติดตั้งสัญญาณฉุกเฉินไว้ตามห้องต่าง ๆ นั้นคิดเป็นร้อยละ 16.67 และมาตรการสุดท้ายคือ การจัดตั้งหน่วยป้องกันอัคคีภัย ร้อยละ 10.00 แยกพิจารณารายละเอียดดังนี้

กิจการขนาดเล็ก จัดให้มีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิง ทำเครื่องหมายแสดงเขตอันตรายหรือเขตห้ามใช้เปลวไฟ ในจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 10.00 นอกนั้นได้แก่การติดสัญญาณฉุกเฉิน จัดหน่วยป้องกันอัคคีภัยและติดภาพโปสเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 3.33 เท่ากัน

กิจการขนาดกลาง จัดให้มีมาตรการทุกอย่างในจำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ 6.67 ยกเว้น หน่วยป้องกันอัคคีภัยซึ่งยังไม่ได้จัดตั้ง

กิจการขนาดใหญ่ จัดให้มีมาตรการต่าง ๆ ทุกประเภทในอัตราที่ใกล้เคียงกันคือ ติดตั้ง อุปกรณ์ดับเพลิง ทำเครื่องหมายแสดงเขตอันตราย หรือเขตห้ามใช้ เปลวไฟ ทำให้เกิดประกายไฟ ติดโปสเตอร์เตือนใจในจำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 10.00 นอกนั้นได้แก่การติดสัญญาณฉุกเฉิน และมีหน่วย ป้องกัน อัคคีภัยในจำนวนเท่ากันคือร้อยละ 6.67

ตารางที่ 4.14 การจัดฝึกอบรมคนงานให้รู้จักวิธีใช้เครื่องดับเพลิง

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		เคยจัด		ไม่เคยจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	3	37.50	3	37.50	0	0
ขนาดกลาง	2	25.00	2	25.00	0	0
ขนาดใหญ่	3	37.50	2	25.00	1	12.50
รวม	8	100	7	87.50	1	12.50

จากตารางที่ 4.14 พบว่า นายจ้างร้อยละ 87.50 ได้จัดให้มีการฝึกอบรมคนงานให้รู้จักวิธีใช้เครื่องดับเพลิง ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 12.50 ซึ่งได้แก่นายจ้างในกิจการขนาดใหญ่ไม่เคยจัดให้มีการฝึกอบรมในค่านี้อยู่เลย เหตุผลก็คือ คนงานส่วนใหญ่รู้จักวิธีใช้เครื่องดับเพลิงอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องมีการอบรม

ตารางที่ 4.15 ผู้ฝึกอบรมความรู้ในการใช้เครื่องคั้บเพลิง

ขนาดกิจการ	จำนวนคำตอบ ¹⁾		นายจ้าง		ผู้ควบคุมงาน		วิทยากรพิเศษ		อื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	3	37.50	0	0	0	0	3	37.50	0	0
ขนาดกลาง	2	25.00	0	0	0	0	2	25.00	0	0
ขนาดใหญ่	3	37.50	0	0	1	12.50	2	25.00	0	0
รวม	8	100	0	0	1	12.50	7	87.50	0	0

หมายเหตุ 1) จำนวนคำตอบมีมากกว่า 1 คำตอบ

2) นายจ้าง 1 รายไม่ต้องตอบคำถามข้อนี้ (จากตารางที่ 4.14)

ในการฝึกอบรมความรู้ทางด้านการใช้เครื่องคั้บเพลิงนั้น กิจการทั้งสามขนาด จะเชิญวิทยากรพิเศษจากสถาบันต่าง ๆ มาบรรยาย เช่น เจ้าหน้าที่หน่วยบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 87.50 สำหรับกิจการขนาดใหญ่ นั้น นอกจากจะใช้วิทยากรพิเศษภายนอกดังกล่าวแล้ว ส่วนหนึ่งยังได้มอบหมายให้ผู้ควบคุมงานเป็นผู้ฝึกอบรมด้วย คิดเป็นร้อยละ 12.50 ของจำนวนคำตอบทั้งสิ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.16 ประเภทของอุปกรณ์การขนย้ายภายในโรงงาน

ประเภทของอุปกรณ์	จำนวนค่าคอม ¹⁾		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปั้นจั่น	1	4.35	0	0	0	0	1	4.35
ลวดยก	2	8.70	1	4.35	0	0	1	4.35
เชือกลวดอุปกรณ์ผูกมัด	1	4.35	0	0	1	4.35	0	0
สายพานลำเลียง	2	8.70	0	0	0	0	2	8.70
รถพ่วง	1	4.35	0	0	1	4.35	0	0
รถยก	7	30.43	3	13.04	1	4.35	3	13.04
ชั้นหรือกระบะ	8	34.78	3	13.04	2	8.69	3	13.04
อื่น ๆ	1	4.35	1	4.35	0	0	0	0
รวม	23	100	8	34.78	5	21.74	10	43.48

หมายเหตุ 1) จำนวนค่าคอมมีมากกว่า 1 ค่าคอม

อุปกรณ์การขนย้ายที่ใช้กันอยู่ในโรงงานได้แก่ ชั้นหรือกระบะ (Pallets) คิดเป็นร้อยละ 34.78 ซึ่งเป็นจำนวนสูงสุด รองลงมาคือรถยก (Fork Lift) ร้อยละ 30.43 ลวดยก (Sling) และสายพานลำเลียง (Conveyors) ร้อยละ 8.70 เท่ากัน นอกนั้นได้แก่ ปั้นจั่น (Crane) เชือกลวดหรืออุปกรณ์ผูกมัด (Cables) รถพ่วง (Trailers) และรอกไฟฟ้า (Hoist) อย่างละเท่ากัน คือร้อยละ 4.35 แยกพิจารณา รายละเอียดดังนี้

กิจการขนาดเล็ก อุปกรณ์ที่มีใช้ในโรงงานได้แก่ รถยก และชั้น pallets เป็นจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 13.04 นอกนั้นได้แก่ ลวดยกและรอกไฟฟ้า ร้อยละ 4.35 เท่ากัน

กิจการขนาดกลาง จัดให้มีชั้น pallets มากที่สุดคือร้อยละ 8.69 ส่วนที่เหลือคือเชือกลวดหรืออุปกรณ์ผูกมัด รถพ่วง และรถยกในจำนวนร้อยละ 4.35 เท่ากัน

กิจการขนาดใหญ่ จัดให้มีชั้น Pallets และรถยกร้อยละ 13.04 เท่ากัน รองลงมา ได้แก่ เครื่องช่วยการลำเลียงร้อยละ 8.70 นอกนั้นได้แก่บันจัน และรถยกอีกร้อยละ 4.35 เท่ากัน

ตารางที่ 4.17 ความถี่ในการตรวจสอบอุปกรณ์การขนย้าย

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		ตรวจสอบเสมอ		ตรวจในบางครั้ง		ไม่ตรวจเลย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	3	37.50	1	12.50	2	25.00	0	0
ขนาดกลาง	2	25.00	2	25.00	0	0	0	0
ขนาดใหญ่	3	37.50	3	37.50	0	0	0	0
รวม	8	100	6	75.00	2	25.00	0	0

การตรวจสอบอุปกรณ์การขนย้ายจะตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 75.00 ผู้ที่ทำการตรวจสอบเป็นบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.00 ได้แก่นายจ้างในกิจการขนาดเล็ก และไม่มีนายจ้างรายไหนที่ไม่ทำการตรวจเลย นั้นย่อมแสดงว่านายจ้างทุกคนมองเห็นความสำคัญของงานความปลอดภัย จึงได้ทำการตรวจสอบหาจุดอันตรายของอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 4.18 ระยะเวลาในการตรวจสอบอุปกรณ์การขนย้าย

ระยะเวลาตรวจ	จำนวนค่าคอม ¹⁾		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทุกวันก่อนเริ่มงาน	3	33.33	1	11.11	1	11.11	1	11.11
ทุกสัปดาห์	4	44.44	2	22.22	1	11.11	2	22.22
ทุกเดือน	1	11.11	0	0	0	0	1	11.11
ทุกปี	0	0	0	0	0	0	0	0
อื่น ๆ	1	11.11	0	0	0	0	1	11.11
รวม	9	100	3	33.33	2	22.22	5	55.55

หมายเหตุ 1) จำนวนค่าคอมมีมากกว่า 1 ค่าคอม

ระยะเวลาในการตรวจสอบที่นิยมมากที่สุดได้แก่ ตรวจทุกสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 44.44 รองลงมาคือตรวจทุกวันก่อนเริ่มงาน คิดเป็นร้อยละ 33.33 นอกนั้นได้แก่ ตรวจทุกเดือนและตรวจตามโปรแกรมการซ่อมบำรุง คิดเป็นร้อยละ 11.11 เท่ากัน

กิจการขนาดเล็กและขนาดกลาง จะมีระยะเวลาในการตรวจที่คล้ายกันคือ ตรวจทุกสัปดาห์และทุกวัน ส่วนกิจการขนาดใหญ่ นอกจากจะตรวจทุกสัปดาห์ ทุกวัน แล้ว ยังจะทำการตรวจเช็คเป็นประจำทุกเดือน และตรวจตามกำหนดเวลาการซ่อมบำรุงของเครื่องแต่ละเครื่องอีกด้วย

ตารางที่ 4.19 ผู้ตรวจสอบอุปกรณ์การขนย้าย

ผู้ตรวจสอบ อุปกรณ์การขนย้าย	จำนวนคำตอบ ¹⁾		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นายจ้าง	1	7.14	1	7.14	0	0	0	0
วิศวกรประจำโรงงาน	3	21.43	1	7.14	1	7.14	1	7.14
วิศวกรนิรภัย	6	42.86	1	7.14	2	14.28	3	21.43
ผู้ควบคุมงาน	3	21.43	1	7.14	1	7.14	1	7.14
ลูกจ้าง	0	0	0	0	0	0	0	0
คณะกรรมการป้องกัน อุบัติเหตุ	0	0	0	0	0	0	0	0
อื่น ๆ	1	7.14	1	7.14	0	0	0	0
รวม	14	100	5	35.71	4	28.57	5	35.71

หมายเหตุ 1) จำนวนคำตอบมีมากกว่า 1 คำตอบ

การตรวจสอบอุปกรณ์การขนย้ายนั้น มีผู้ตรวจสอบหลายฝ่ายด้วยกัน คือ วิศวกรนิรภัย ร้อยละ 42.86 เป็นจำนวนสูงสุด รองลงมาคือ วิศวกรประจำโรงงาน ผู้ควบคุมงาน ร้อยละ 21.43 เท่ากัน อันดับสุดท้ายคือ เจ้าของกิจการหรือผู้จัดการโรงงาน และช่างฝ่ายซ่อมบำรุง ร้อยละ 7.14 เท่ากัน

กิจการขนาดเล็ก มีผู้ตรวจสอบ 5 ฝ่ายหรือร้อยละ 35.71 ทุกฝ่ายจะร่วมมือกันในการตรวจสอบคิดเป็นร้อยละ 7.14 เท่ากัน ได้แก่ ผู้ตอบแบบสอบถาม หมายถึงเจ้าของกิจการ หรือผู้จัดการโรงงาน วิศวกรประจำโรงงาน วิศวกรนิรภัย ผู้ควบคุมงาน และช่างฝ่ายซ่อมบำรุง

กิจการขนาดกลาง จำนวนคำตอบทั้งสิ้น 4 คำตอบ หรือร้อยละ 28.57 แบ่งผู้ตรวจสอบออกเป็น 3 ฝ่าย คือ วิศวกรนิรภัย ร้อยละ 14.28 วิศวกรประจำโรงงาน และผู้ควบคุมงาน ร้อยละ 7.14 เท่ากัน

กิจการขนาดใหญ่ จำนวนคำตอบ 5 คำตอบหรือร้อยละ 35.71 แบ่งผู้ตรวจสอบเป็น 3 ฝ่ายเช่นเดียวกับกิจการขนาดกลาง คือ ฝ่ายวิศวกรนิรภัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.43 ฝ่ายวิศวกรประจำโรงงาน และผู้ควบคุมงาน คิดเป็นร้อยละ 17.14 เท่ากัน

จากตารางสรุปได้ว่า ผู้ตรวจสอบในกิจการขนาดกลางและขนาดใหญ่จะคล้ายคลึงกัน คือมอบอำนาจให้วิศวกรนิรภัยเป็นผู้ตรวจสอบอุปกรณ์การขนย้าย โดยมีวิศวกรประจำโรงงานและผู้ควบคุมงานเป็นผู้ช่วยเหลือคอยตรวจสอบในเบื้องต้นอีกแรงหนึ่ง การตัดสินใจต่าง ๆ จะขึ้นอยู่กับบุคคลทั้ง 3 ฝ่าย โดยที่ผู้จัดการโรงงานไม่ต้องลงมือทำหน้าที่ตรวจสอบเอง ซึ่งต่างกับกิจการขนาดเล็ก คือ นอกจากจะให้วิศวกรประจำโรงงาน วิศวกรนิรภัย ผู้ควบคุมงานและช่างซ่อมบำรุงคอยทำการตรวจสอบแล้ว ตัวผู้จัดการโรงงานหรือแม่แต่เจ้าของกิจการเองก็จะต้องลงมือทำการตรวจสอบด้วยตนเองอีกชั้นหนึ่ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.20 มาตรการความปลอดภัยในการขนย้ายวัสดุภายในโรงงาน

มาตรการความปลอดภัยในการ ขนย้ายวัสดุ	จำนวนค่าตอบ ¹⁾		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จัดหลักสูตรฝึกอบรม วิธีการใช้อุปกรณ์ขน ย้ายอย่างถูกต้อง	3	15.79	1	5.26	0	0	2	10.53
จัดอบรมวิธีการยก ควมมีอย่างถูกต้อง	4	21.05	1	5.26	1	5.26	2	10.53
กำหนดน้ำหนักสูงสุดใ การบรรทุกและความ เร็วในการเคลื่อนย้าย	5	26.32	3	15.79	1	5.26	1	5.26
ออกกฎระเบียบการใ การบำรุงรักษา และ ค่าเตือน	7	36.84	3	15.79	2	10.53	2	10.53
อื่น ๆ	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	19	100	8	42.10	4	21.05	7	36.85

หมายเหตุ 1) จำนวนค่าตอบมีมากกว่า 1 ค่าตอบ

จากตารางที่ 4.20 ปรากฏว่า การวางมาตรการความปลอดภัยในการขนย้ายวัสดุของกิจการทั้งสามขนาดจะไม่มี ความแตกต่างกันมากนัก นอกจากมาตรการการจัดหลักสูตรฝึกอบรมวิธีการใช้อุปกรณ์ขนย้ายอย่างถูกต้องแก่คนงาน ซึ่งมีในกิจการขนาดใหญ่และเล็กเท่านั้น มาตรการความปลอดภัยดังกล่าวโดยส่วนรวมแล้วมีดังนี้ คือ

1. ออกกฎระเบียบการใ การบำรุงรักษา และค่าเตือนเพื่อป้องกันอันตราย
ร้อยละ 36.84

2. กำหนดน้ำหนักสูงสุดในการบรรทุก ความเร็วในการเคลื่อนย้ายวัสดุ
ร้อยละ 26.32

3. จัดอบรมวิธีการยกควมมืออย่างถูกต้อง ร้อยละ 21.05
4. จัดหลักสูตรฝึกอบรมวิธีการใช้อุปกรณ์ขนย้ายอย่างถูกต้องแก่คนงาน ร้อยละ 15.79

ตารางที่ 4.21 ประเภทของอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล

ประเภทของอุปกรณ์ คุ้มครองความ ปลอดภัย	จำนวนคำตอบ ¹⁾		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ถุงมือผ้า	7	11.29	2	3.23	2	3.23	3	4.84
ถุงมือหนัง	8	12.90	3	4.84	2	3.23	3	4.84
ถุงมือกันความร้อน	5	8.06	1	1.61	2	3.23	2	3.23
หมวกป้องกันศีรษะ แวนตาลดแสงหรือ แวนตานิรภัย	5	8.06	1	1.61	1	1.61	3	4.84
รองเท้านิรภัย	5	8.06	2	3.23	2	3.23	1	1.61
รองเท้านิรภัย	6	9.68	2	3.23	2	3.23	2	3.23
หน้ากากป้องกันฝุ่น ก๊าซ ผ้าปิดจมูกกันฝุ่น	7	11.29	3	4.84	2	3.23	2	3.23
ผ้าปิดจมูกกันฝุ่น	8	12.90	3	4.84	2	3.23	3	4.84
ปลั๊กลดเสียง ครอบหู ลดเสียง	4	6.45	1	1.61	1	1.61	2	3.23
ที่กรองอากาศ เครื่อง ช่วยหายใจ	6	9.68	2	3.23	1	1.61	3	4.84
เสื้อผ้าทนไฟ ทน ความร้อน	1	1.61	1	1.61	0	0	0	0
อื่น ๆ	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	62	100	21	33.87	17	27.42	24	38.71

หมายเหตุ 1) จำนวนคำตอบมีมากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 4.21 แสดงประเภทของอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยที่จัดให้แก่ลูกจ้าง เมื่อพิจารณาแล้วเห็นได้ว่า ชนิดของอุปกรณ์ที่จัดให้แก่ลูกจ้างมากที่สุดได้แก่ ถุงมือหนัง และผ้าปิดจมูกกันฝุ่น คิดเป็นร้อยละ 12.90 รองลงมาคือ ถุงมือผ้า และหน้ากากป้องกันฝุ่น ก๊าซ ร้อยละ 11.29 เท่ากัน รองเท่ากันรัยและที่กรองอากาศหรือเครื่องช่วยหายใจ ร้อยละ 9.68 เท่ากัน ถุงมือกันความร้อน หมวกป้องกันศีรษะ แวนตาลดแสง ร้อยละ 8.06 เท่ากัน ปลั๊กลดเสียงหรือครอบหูลดเสียงอีกร้อยละ 6.45 และสุดท้ายร้อยละ 1.61 ได้แก่ เสื้อผ้าทนไฟ ทนความร้อน แยกพิจารณารายละเอียดในแต่ละกิจการดังนี้

กิจการขนาดเล็ก	จัดให้มีถุงมือหนัง หน้ากากป้องกันฝุ่น หรือก๊าซ และผ้าปิดจมูกกันฝุ่น เป็นจำนวนสูงสุดคือร้อยละ 4.84 เท่ากัน รองลงมาได้แก่ถุงมือผ้า แวนตาลดแสง รองเท่ากันรัย ที่กรองอากาศ ร้อยละ 3.23 เท่ากัน ส่วนที่เหลือร้อยละ 1.61 ได้แก่ ถุงมือกันความร้อน หมวก ปลั๊กลดเสียง และเสื้อผ้าทนไฟ ทนความร้อน
กิจการขนาดกลาง	จัดให้มีถุงมือผ้า หนัง ถุงมือกันความร้อน แวนตาลดแสง รองเท่ากันรัย หน้ากากกันฝุ่น ก๊าซ ผ้าปิดจมูกกันฝุ่น คิดเป็นร้อยละ 3.23 เท่ากัน นอกนั้นได้แก่ หมวก ปลั๊กลดเสียง ที่กรองอากาศ คิดเป็นร้อยละ 1.61 เท่ากัน ส่วนอุปกรณ์ที่ไม่ได้จัดให้แก่ลูกจ้างได้แก่ เสื้อผ้าทนไฟ ทนความร้อน
กิจการขนาดใหญ่	จัดให้มีถุงมือผ้า หนัง หมวก ผ้าปิดจมูกกันฝุ่น และที่กรองอากาศหรือเครื่องช่วยหายใจ ร้อยละ 4.84 เท่ากัน รองลงมาคือ ถุงมือกันความร้อน รองเท่ากันรัย หน้ากากกันฝุ่น ก๊าซ ปลั๊กลดเสียง ร้อยละ 3.23 เท่ากัน นอกนั้นได้แก่ แวนตาลดแสง ร้อยละ 1.61 ส่วนเสื้อผ้าทนไฟ ทนความร้อนนั้นไม่ได้จัดให้แก่ลูกจ้าง

จะเห็นว่ากิจการทั้งสามขนาดได้ให้ความสำคัญต่อการจัดหาอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยให้แก่ลูกจ้าง เป็นอย่างยิ่งโดยได้พยายามจัดหาอุปกรณ์ชนิดต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับประเภทของงานแต่ละชนิด ซึ่งจะช่วยให้เกิดความปลอดภัยแก่ลูกจ้างยิ่งขึ้น

ตารางที่ 4.22 การใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลของลูกจ้าง

การใช้ประโยชน์จาก อุปกรณ์คุ้มครองความ ปลอดภัยส่วนบุคคล	จำนวนผู้ตอบ		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ใช้ตลอดเวลา	3	37.50	0	0	2	25.00	1	12.50
ใช้บ้างในบางครั้ง	5	62.50	3	37.50	0	0	2	25.00
ไม่ใช้เลย	0	0	0	0	0	0	0	0
ไม่ทราบ	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	8	100	3	37.50	2	25.00	3	37.50

จากจำนวนนายจ้างทั้งหมด 8 ราย ให้ความเห็นว่าลูกจ้างได้ใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลในบางครั้ง เป็นจำนวน 5 รายหรือร้อยละ 62.50 ส่วนอีก 3 รายให้ความเห็นว่า ลูกจ้างใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์ดังกล่าวตลอดเวลา คิดเป็นร้อยละ 37.50 แยกรายละเอียดดังนี้

กิจการขนาดเล็ก ลูกจ้างใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์ฯ ในบางครั้งเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 37.50

กิจการขนาดกลาง ลูกจ้างใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์ฯ ตลอดเวลา คิดเป็นร้อยละ 25.00

กิจการขนาดใหญ่ ลูกจ้างใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์ฯ เพียงบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.00 และใช้ตลอดเวลา ร้อยละ 12.50

ตารางที่ 4.23 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยในการ
ช่วยลดอุบัติเหตุในการทำงาน

อุปกรณ์คุ้มครอง ความปลอดภัยช่วยลด อุบัติเหตุได้หรือไม่	จำนวนผู้ตอบ		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ช่วยได้มาก	7	87.50	3	37.50	2	25.00	2	25.00
ไม่ช่วยอะไรเลย	0	0	0	0	0	0	0	0
ช่วยลดได้บ้างเล็กน้อย	1	12.50	0	0	0	0	1	12.50
ไม่มีความเห็น	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	8	100	3	37.50	2	25.00	3	37.50

จากการสอบถามความคิดเห็นของนายจ้างเกี่ยวกับการจัดอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล จะช่วยลดอุบัติเหตุในการทำงานของลูกจ้างได้หรือไม่ นายจ้าง 7 ราย หรือร้อยละ 87.50 ให้ความเห็นว่า อุปกรณ์ดังกล่าวสามารถช่วยลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุได้อย่างมาก มีนายจ้างในกิจการขนาดใหญ่เพียงรายเดียวเท่านั้นที่คิดว่าอุปกรณ์ดังกล่าวช่วยลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุได้บ้างเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ทั้งนี้เพราะอุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยของลูกจ้าง เช่น การยกวัสดุของด้วยมือที่ผิดวิธี ทำให้เกิดอาการหลังยอก เป็นต้น กรณีเช่นนี้ จะเห็นได้ว่าอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยไม่สามารถจะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงานได้

ตารางที่ 4.24 สถิติการประสบอันตรายของลูกจ้างเฉลี่ยต่อปี

สถิติผู้ประสบ อันตรายเฉลี่ย ต่อปี	จำนวนผู้ตอบ		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1-5 คน	4	50.00	2	25.00	2	25.00	0	0
5-10 คน	0	0	0	0	0	0	0	0
10-20 คน	0	0	0	0	0	0	0	0
มากกว่า 20 คน	1	12.50	0	0	0	0	1	12.50
ไม่มีผู้ประสบอันตราย	3	37.50	1	12.50	0	0	2	25.00
รวม	8	100	3	37.50	2	25.00	3	37.50

จากตารางที่ 4.24 ซึ่งแสดงถึงสถิติในการประสบอันตรายของลูกจ้างเฉลี่ยต่อปีพบว่า ส่วนใหญ่จะมีลูกจ้างประสบอันตรายปีละ 1-5 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และไม่มีผู้ประสบอันตรายเลยคิดเป็นร้อยละ 37.50 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 12.50 นั้นมีลูกจ้างประสบอันตรายมากกว่า 20 คน แยกรายละเอียดดังนี้

กิจการขนาดเล็ก มีผู้ประสบอันตราย 1-5 คนคิดเป็นร้อยละ 25.00 และไม่มีผู้ประสบอันตราย คิดเป็นร้อยละ 12.50

กิจการขนาดกลาง มีผู้ประสบอันตรายปีละ 1-5 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00

กิจการขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่จะไม่มีผู้ประสบอันตรายเลย คิดเป็นร้อยละ 25.00 ที่เหลือมีลูกจ้างประสบอันตรายมากกว่า 20 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50

จากตัวเลขเหล่านี้จะเห็นได้ว่าในแต่ละขนาดกิจการนั้นยังคงมีจำนวนผู้ประสบอันตรายอยู่ ถึงแม้จะเป็นเพียงจำนวนเล็กน้อยก็ตาม ซึ่งก็แสดงให้เห็นว่ากิจการเหล่านั้นยังคงมีอันตรายแฝงอยู่ในกระบวนการผลิต จึงจำเป็นที่จะต้องป้องกันและแก้ไขเพื่อความปลอดภัย

ตารางที่ 4.25 สาเหตุของอุบัติเหตุ

สาเหตุของอุบัติเหตุ	จำนวนคำตอบ ¹⁾		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ลูกจ้างขาดความรู้ ความชำนาญในการใช้ เครื่องจักร อุปกรณ์ ขนถ่าย	3	23.08	2	15.38	0	0	1	7.69
ลูกจ้างทำงานโดย ประมาท	5	38.46	2	15.38	2	15.38	1	7.69
ลูกจ้างไม่ใช้อุปกรณ์ คุ้มครองความปลอดภัย อุปกรณ์คุ้มครองความ ปลอดภัยมีไม่พอ	4	30.77	2	15.38	1	7.69	1	7.69
ความร้อนมากเกินไป	0	0	0	0	0	0	0	0
แสงสว่างมากเกินไป	0	0	0	0	0	0	0	0
แสงสว่างน้อยเกินไป	0	0	0	0	0	0	0	0
เสียงดังเกินไป	0	0	0	0	0	0	0	0
มีฝุ่น คิวิน ไอสารเคมี และกลิ่นเหม็น	1	7.69	1	7.69	0	0	0	0
ไม่มีสติบันทึก	0	0	0	0	0	0	0	0
อื่น ๆ	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	13	100	7	53.85	3	23.08	3	23.08

หมายเหตุ 1) จำนวนคำตอบมีมากกว่า 1 คำตอบ

2) นายจ้าง 3 รายไม่ต้องตอบคำถามในข้อนี้ (จากตารางที่ 4.24)

จากการสอบถามนายจ้างถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุในโรงงานเท่าที่ผ่านมาสรุปได้ว่า สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยของลูกจ้างอันได้แก่ การทำงานโดยประมาท ร้อยละ 38.46 เป็นจำนวนสูงสุด รองลงมาคือ ลูกจ้างไม่ใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลที่จัดไว้ให้ คิดเป็นร้อยละ 30.77 ลูกจ้างขาดความรู้ ความชำนาญในการใช้เครื่องจักร วัสดุ อุปกรณ์ในการผลิตและขนย้าย ร้อยละ 23.08 ส่วนสาเหตุด้านสภาพที่ไม่ปลอดภัยมีอยู่กรณีเดียวคือ มีฝุ่น ควัน ไอสารเคมี และกลิ่นเหม็นมาก คิดเป็นร้อยละ 7.69

จะเห็นว่าสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุของกิจการแต่ละขนาดจะไม่แตกต่างกันมากนักคือ อุบัติเหตุจะเกิดจากการกระทำของลูกจ้าง ยกเว้นกิจการขนาดเล็กเท่านั้นที่มีสาเหตุจากสภาพที่ไม่ปลอดภัยด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.26 การปฏิบัติงานของนายจ้าง เมื่อมีอุบัติเหตุ

หลักการปฏิบัติงาน เมื่อเกิดอุบัติเหตุ	จำนวนคำตอบ ¹⁾		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ให้ลาพักรักษาตัว ช่วย การรักษา ค่าทดแทน	7	36.84	3	15.79	2	10.53	2	10.53
ให้ลูกจ้าง รักษาตัวเอง แจ้งเจ้าหน้าที่กรมแรง- งานมาตรวจสอบเหตุและ แก้ไข	0	0	0	0	0	0	0	0
ให้ลูกจ้างออกจากงาน โดยไม่จ่ายค่าชดเชยให้ รีบตรวจสอบเหตุและ แก้ไขพร้อมทั้งบันทึก เอาไว้	1	5.26	0	0	0	0	1	5.26
ให้ลูกจ้างออกจากงาน โดยไม่จ่ายค่าชดเชยให้ รีบตรวจสอบเหตุและ แก้ไขพร้อมทั้งบันทึก เอาไว้	0	0	0	0	0	0	0	0
เข้มงวดกับลูกจ้างให้ ทำตามกฎของโรงงาน ไม่ทำอะไรเลย	6	31.58	2	10.53	2	10.53	2	10.53
ไม่ทำอะไรเลย	4	21.05	2	10.53	1	5.26	1	5.26
ไม่ตอบ	0	0	0	0	0	0	0	0
ไม่ตอบ	1	5.26	0	0	0	0	1	5.26
รวม	19	100	7	36.84	5	26.32	7	36.84

หมายเหตุ 1) จำนวนคำตอบมีมากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 4.26 พบว่า เมื่อมีการเกิดอุบัติเหตุแล้ว นายจ้างส่วนใหญ่จะมีวิธีการปฏิบัติที่คล้ายคลึงกัน คือ ให้ลูกจ้างลาพักรักษาตัวจนกว่าจะหาย และช่วยการรักษาพยาบาล ค่าทดแทนให้ตามกฎหมายแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 36.84 ของจำนวนคำตอบทั้งหมด วิธีการต่อมาคือ รีบตรวจสอบสาเหตุที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ และหาทางแก้ไข พร้อมทั้งจับบันทึกสาเหตุและวิธีการแก้ไขเอาไว้ คิดเป็นร้อยละ 31.58 และวิธีสุดท้ายคือ เข้มงวด

กับลูกจ้างที่ทำงานอยู่ให้ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของโรงงานอย่างจริงจัง คิดเป็นร้อยละ 21.05 เฉพาะกิจการขนาดใหญ่มีวิธีการเพิ่มขึ้นอีก 1 วิธี คือ แจ่งเจ้าหน้าที่กรมแรงงาน ให้มาตรวจหาสาเหตุและแก้ไข คิดเป็นร้อยละ 5.26

จะเห็นว่ามีกิจการขนาดใหญ่เพียงขนาดเดียวที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของทางราชการ ซึ่งแสดงว่านายจ้างในกิจการขนาดใหญ่ได้ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นอย่างดี ซึ่งต่างกับนายจ้างในกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กที่พยายามแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งบางครั้งก็ไม่เป็นการถูกต้อง ดังนั้นจึงต้องมีการกระตุ้นให้มีการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในเรื่องความปลอดภัยให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มให้มีความปลอดภัยในการดำเนินงานธุรกิจมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 4.27 ทัศนคติของนายจ้างเกี่ยวกับผลเสียหายของอุบัติเหตุต่อบุคคลต่าง ๆ

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		นายจ้าง		ลูกจ้างและครอบครัว		นายจ้าง ลูกจ้าง และครอบครัว		นายจ้าง ลูกจ้าง ประชาชน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	3	37.50	0	0	0	0	2	25.00	1	12.50
ขนาดกลาง	2	25.00	0	0	0	0	0	0	2	25.00
ขนาดใหญ่	3	37.50	0	0	0	0	1	12.50	2	25.00
รวม	8	100	0	0	0	0	3	37.50	5	62.50

สำหรับทัศนคติของนายจ้างเกี่ยวกับผลเสียหายของอุบัติเหตุในครั้งหนึ่ง ๆ จะส่งผลกระทบต่อใครบ้างนั้น ปรากฏว่า นายจ้างส่วนใหญ่คือร้อยละ 62.50 มีความเข้าใจเกี่ยวกับผลเสียหายของอุบัติเหตุเป็นอย่างดี คือมีความเห็นว่าอุบัติเหตุในครั้งหนึ่ง ๆ นั้นจะไม่ส่งผลกระทบต่อเฉพาะนายจ้างและลูกจ้างเท่านั้น แต่จะส่งผลไปถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติด้วย ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 37.50 คิดว่าผลเสียหายนั้นจะตกแต่เฉพาะนายจ้างกับลูกจ้างเท่านั้น ซึ่งเป็นความเห็นที่ไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง

ตารางที่ 4.28 ทัศนคติของนายจ้างในเรื่องความจำเป็นในการให้ความรู้ด้าน
ความปลอดภัยในการทำงานแก่ลูกจ้าง

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		จำเป็น		ไม่จำเป็น	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	3	37.50	3	37.50	0	0
ขนาดกลาง	2	25.00	2	25.00	0	0
ขนาดใหญ่	3	37.50	3	37.50	0	0
รวม	8	100	8	100	0	0

จากตารางที่ 4.28 แสดงความคิดเห็นของนายจ้างในเรื่องความจำเป็นในการให้ความรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานแก่ลูกจ้าง ปรากฏว่านายจ้างร้อยละ 100 มีความเห็นตรงกันว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความรู้ทางด้านนี้ เพื่อให้ลูกจ้างได้รู้ถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้น และรู้ว่าควรจะทำปฏิบัติตนอย่างไร เพื่อความปลอดภัย

ตารางที่ 4.29 วิธีให้ความรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน

วิธีให้ความรู้ด้าน ความปลอดภัย	จำนวนผู้ตอบ		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ฝึกอบรมตั้งแต่เริ่มเข้า ทำงาน	0	0	0	0	0	0	0	0
อบรมต่อเนื่องเป็นระยะๆ ส่งไปอบรม สัมนาบ้าง	0	0	0	0	0	0	0	0
สถานีภายนอก ทุกช่องทาง อื่น ๆ	0	0	0	0	0	0	0	0
	7	87.50	2	25.00	2	25.00	3	37.50
	1	12.50	1	12.50	0	0	0	0
รวม	8	100	3	37.50	2	25.00	3	37.50

จากตัวเลขตามตารางที่ 4.29 พบว่า แต่ละกิจการมีวิธีการให้ความรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานที่คล้ายกัน คือร้อยละ 87.50 จัดให้มีการฝึกอบรมตั้งแต่เริ่มเข้าทำงานใหม่และเมื่อเข้ามาทำงานกับโรงงานแล้วก็จะจัดอบรมอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะ ๆ ทั้งคนงานเก่าและใหม่โดยให้ผู้ควบคุมงานคอยแนะนำ และสอนงานให้ นอกจากนี้ยังได้จัดส่งคนงานไปอบรม สัมมนาด้านความปลอดภัยกับสถาบันภายนอก เช่น สมาคมความปลอดภัย เฉพาะกิจการขนาดเล็กเพียงร้อยละ 12.50 เท่านั้นที่ไม่ได้จัดให้มีการอบรมตั้งแต่เริ่มเข้าทำงาน คงมีเฉพาะการอบรมเป็นระยะ ๆ และส่งไปอบรมกับสถาบันภายนอก

ตารางที่ 4.30 อุปสรรคของการจัดให้ความปลอดภัยในการทำงาน

อุปสรรคของการให้ความ ความปลอดภัย	จำนวนผู้ตอบ		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ลูกจ้างทำงานโดย ประมาณ ชาคความรู้ อุปกรณ์คุ้มครองความ ปลอดภัยมีไม่พอ	6	75.00	3	37.50	1	12.50	2	25.00
ลูกจ้างไม่ใช่อุปกรณ์ คุ้มครองความปลอดภัย ไม่มีอุปสรรค อื่น ๆ	0	0	0	0	0	0	0	0
ลูกจ้างไม่ใช่อุปกรณ์ คุ้มครองความปลอดภัย ไม่มีอุปสรรค อื่น ๆ	1	12.50	0	0	0	0	1	12.50
ไม่มีอุปสรรค อื่น ๆ	1	12.50	0	0	1	12.50	0	0
อื่น ๆ	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	8	100	3	37.50	2	25.00	3	37.50

จากตารางที่ 4.30 พบว่า อุปสรรคของการให้ความปลอดภัยที่พบมากที่สุดคือ การที่ลูกจ้างทำงานโดยประมาณ ชาคความรู้ คิดเป็นร้อยละ 75.00 ของจำนวนคำตอบ ทั้งสิ้นของผู้ตอบแบบสอบถาม เฉพาะกิจการขนาดใหญ่มีอุปสรรคเพิ่มขึ้นอีกประการหนึ่งคือ ลูกจ้างไม่ใช่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 12.50 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 12.50 ซึ่งได้แก่คำตอบของนายจ้างในกิจการขนาดกลาง ให้ข้อมูลว่า ไม่มีอุปสรรคแต่อย่างใด

สรุปได้ว่าอุปสรรคส่วนใหญ่เกิดจากตัวลูกจ้าง ดังนั้นนายจ้างจึงมุ่งเน้นที่จะแก้ไขที่ตัวลูกจ้างก่อน เมื่อลูกจ้างสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความเคยชินในการปฏิบัติงานที่ขาดความระมัดระวังแล้ว ก็เชื่อว่าจะสามารถขจัดอุปสรรคดังกล่าวไปได้

ตารางที่ 4.31 วิธีการกระตุ้นหรือจูงใจลูกจ้างให้เห็นความสำคัญของงาน
ความปลอดภัย

วิธีการจูงใจ	จำนวนคำตอบ ¹⁾		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ให้ลูกจ้างมีส่วนร่วมแก้ปัญหาอุบัติเหตุ	5	25.00	2	10.00	1	5.00	2	10.00
จัดทำวารสาร คู่มือความปลอดภัยในการทำงาน	1	5.00	0	0	0	0	1	5.00
ใช้โปสเตอร์ ภาพวาด และสีเน้นให้เห็นอันตรายในเขตต่าง ๆ	6	30.00	1	5.00	2	10.00	3	15.00
จัดแข่งขันการทำงานอย่างปลอดภัยระหว่างแผนก	2	10.00	0	0	1	5.00	1	5.00
ฝึกอบรมหลักสูตรความปลอดภัยในการทำงาน	5	25.00	0	0	2	10.00	3	15.00
ตั้งคณะกรรมการเพื่อความปลอดภัยโดยให้ลูกจ้างเข้าเป็นสมาชิก	1	5.00	0	0	0	0	1	5.00
อื่น ๆ	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	20	100	3	15.00	6	30.00	11	55.00

หมายเหตุ 1) จำนวนคำตอบมีมากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 4.31 ปรากฏว่าวิธีการจูงใจลูกจ้างให้เห็นความสำคัญของงาน ความปลอดภัยที่ไ้มากที่สุดได้แก่ วิธีการใช้แผ่นป้ายโปสเตอร์ ภาพวาด และสีเน้นให้เห็น ถึงอันตรายในเขตต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 30.00 รองลงมาได้แก่ การเปิดโอกาสให้ ลูกจ้างมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาคุบัติเหตุที่เกิดขึ้นและจัดฝึกอบรมหลักสูตรความปลอดภัย ในการทำงานในจำนวนที่เท่ากัน คือร้อยละ 25.00 นอกจากนี้ยังได้จัดให้มีการแข่งขัน การทำงานอย่างปลอดภัยระหว่างแผนก และให้รางวัลสำหรับผู้ชนะเลิศ คิดเป็นร้อยละ 10.00 ส่วนที่เหลือได้แก่ การจัดทำวารสาร หนังสือคู่มือการทำงานอย่างปลอดภัยและ ตั้งคณะกรรมการเพื่อความปลอดภัยโดยให้ลูกจ้างเข้าเป็นสมาชิกคิดเป็นร้อยละ 5.00 เท่ากัน แยกพิจารณารายละเอียดดังนี้

- กิจการขนาดเล็ก มีวิธีการกระตุ้นหรือจูงใจลูกจ้างเพียง 2 วิธี คือ ให้ลูกจ้างมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาคุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนสูงสุด คือร้อยละ 10.00 และใช้โปสเตอร์ ภาพวาด สีช่วยเน้นอันตรายในเขตต่าง ๆ อีกร้อยละ 5.00
- กิจการขนาดกลาง มีวิธีการกระตุ้นหรือจูงใจลูกจ้างมากกว่ากิจการขนาดเล็ก รวมเป็น 4 วิธี คือ ใช้ภาพโปสเตอร์ ภาพเคลื่อนไหว สีช่วยเน้นอันตรายใน เขตต่าง ๆ และจัดหลักสูตรฝึกอบรมความปลอดภัยในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 10.00 เท่ากัน นอกนั้นได้แก่ การเปิดโอกาสให้ ลูกจ้างมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาคุบัติเหตุและจัดให้มีการแข่งขัน การทำงานอย่างปลอดภัยระหว่างแผนกในจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 5.00
- กิจการขนาดใหญ่ วิธีการที่ไ้มากที่สุดได้แก่ ใช้โปสเตอร์ ภาพวาด สีช่วยเน้น อันตรายในเขตต่าง ๆ และจัดหลักสูตรฝึกอบรมความปลอดภัยใน การทำงานคิดเป็นร้อยละ 15.00 เท่ากัน รองลงมาได้แก่การให้ ลูกจ้างมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาคุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในครั้งหนึ่ง ๆ ร้อยละ 10.00 นอกนั้นได้แก่ การจัดทำวารสาร คู่มือความ ปลอดภัยในการทำงาน จัดแข่งขันการทำงานอย่างปลอดภัย ระหว่างแผนก และตั้งคณะกรรมการความปลอดภัย โดยให้ลูกจ้าง เข้าเป็นสมาชิกในจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 5.00

จะเห็นว่า กิจกรรมขนาดใหญ่มีวิธีการกระตุ้นหรือจูงใจลูกจ้างให้เห็นความสำคัญ
ของงานความปลอดภัยมากกว่ากิจกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก แต่อย่างไรก็ตามกิจกรรม
ทุกขนาดก็ได้พยายามที่จะแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยของลูกจ้างด้วยวิธีการดังกล่าว ทั้งนี้
เพื่อมุ่งหวังที่จะให้ลูกจ้างระลึกเสมอว่า อุบัติเหตุไม่ใช่เรื่องของเคราะห์กรรม แต่เป็นสิ่งที่
ที่เราสามารถจะป้องกันได้หากปฏิบัติงานให้ถูกต้องและขจัดสาเหตุความไม่ปลอดภัยเสีย

ตารางที่ 4.32 แสดงความมั่นใจในมาตรการด้านความปลอดภัยในโรงงาน
ของนายจ้างแต่ละขนาดกิจการ

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		มั่นใจเต็มที่		มั่นใจปานกลาง		ไม่มั่นใจเลย		อื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	3	37.50	1	12.50	2	25.00	0	0	0	0
ขนาดกลาง	2	25.00	1	12.50	1	12.50	0	0	0	0
ขนาดใหญ่	3	37.50	1	12.50	2	25.00	0	0	0	0
รวม	8	100	3	37.50	5	62.50	0	0	0	0

จากการสอบถามความมั่นใจในมาตรการด้านความปลอดภัยในโรงงานของผู้ตอบ
แบบสอบถาม พบว่า นายจ้างร้อยละ 62.50 มั่นใจในมาตรการความปลอดภัยเพียงปานกลาง
คือ มั่นใจประมาณ 50% ส่วนที่เหลือร้อยละ 37.50 มีความมั่นใจอย่างเต็มที่ คือ มั่นใจ
100% และไม่มีนายจ้างรายใดที่ไม่มั่นใจในมาตรการความปลอดภัยของตนเองเลย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.33 ทัศนคติของนายจ้าง เกี่ยวกับผู้มีหน้าที่รับผิดชอบงานความปลอดภัย

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		นายจ้าง, ลูกจ้าง รัฐบาล		ลูกจ้าง		นายจ้าง		ไม่มีความเห็น		อื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	3	37.50	3	37.50	0	0	0	0	0	0	0	0
ขนาดกลาง	2	25.00	2	25.00	0	0	0	0	0	0	0	0
ขนาดใหญ่	3	37.50	3	37.50	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	8	100	8	100	0	0	0	0	0	0	0	0

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 4.33 จะเห็นว่า นายจ้างทุกคนในทุกขนาดกิจการมีความคิดเห็นที่ถูกต้องเกี่ยวกับผู้มีหน้าที่รับผิดชอบงานความปลอดภัย คือ นายจ้างร้อยละ 100 ลงความเห็นว่าทั้งฝ่ายนายจ้าง ลูกจ้าง และรัฐบาล ควรจะร่วมมือกันรับผิดชอบ พร้อมทั้งดูแลเอาใจใส่งานทางค่านนี้ เพื่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน

4.2 วิเคราะห์ในส่วนของผู้จ้าง

4.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.34 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามฝ่ายลูกจ้างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวนผู้ตอบ		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	189	77.78	42	17.28	67	27.57	80	32.92
หญิง	54	22.22	0	0	52	21.40	2	0.82
รวม	243	100	42	17.28	119	48.98	82	33.74

จากตารางที่ 4.34 พบว่า ลูกจ้างส่วนใหญ่จะเป็นเพศชายถึงร้อยละ 77.78 มีเพศหญิงเพียงร้อยละ 22.22 เท่านั้น ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยมาก โดยเฉพาะในกิจการขนาดเล็กนั้นจะไม่มีลูกจ้างที่เป็นหญิงเลย

ตารางที่ 4.35 แสดงอายุของลูกจ้าง

อายุ	จำนวนผู้ตอบ		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระหว่าง 16-25 ปี	57	23.46	9	3.70	43	17.70	5	2.06
26-35 ปี	148	60.90	29	11.93	67	27.57	52	21.40
36-45 ปี	32	13.17	4	1.65	8	3.29	20	8.23
46-55 ปี	6	2.47	0	0	1	0.41	5	2.06
56 ปีขึ้นไป	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	243	100	42	17.28	119	48.98	82	33.74

ลูกจ้างส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 26-35 ปี เป็นจำนวนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 60.90 รองลงมาคือผู้มีอายุระหว่าง 16-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.46 สำหรับผู้มีอายุระหว่าง 36-45 ปี และ 46-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.17 และ 2.47 ตามลำดับ และไม่มีลูกจ้างที่มีอายุ 56 ปีขึ้นไปเลย

กิจการขนาดเล็ก อายุสูงสุดของลูกจ้างจะอยู่ระหว่าง 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.93 ของจำนวนผู้ตอบทั้งหมด รองลงมาเป็นผู้มีอายุระหว่าง 16-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.70 นอกนั้นได้แก่ผู้มีอายุระหว่าง 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.65

กิจการขนาดกลาง เป็นผู้มีอายุระหว่าง 26-35 ปี เป็นจำนวนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 27.57 รองลงมาได้แก่ผู้มีอายุระหว่าง 16-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.70 นอกนั้นได้แก่ผู้มีอายุระหว่าง 36-45 ปี และ 46-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.29 และ 0.41 ตามลำดับ

กิจการขนาดใหญ่ เป็นผู้มีอายุระหว่าง 26-35 ปี เป็นจำนวนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 21.40 รองลงมาได้แก่ผู้มีอายุระหว่าง 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.23 นอกนั้นได้แก่ผู้มีอายุระหว่าง 16-25 ปี และ 46-55 ปี เป็นจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 2.06

ตารางที่ 4.36 แสดงระดับการศึกษาของลูกจ้าง

ระดับการศึกษา	จำนวนผู้ตอบ		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ป.1 - ป.7	68	27.98	19	7.82	43	17.70	6	2.47
ม.ศ.1 - ม.ศ.3	59	24.28	8	3.29	40	16.46	11	4.53
ม.ศ.4-ม.ศ.6/อาชีวะ	94	38.68	8	3.29	30	12.35	56	23.05
ปริญญาตรี	12	4.94	6	2.47	3	1.23	3	1.23
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.41	0	0	0	0	1	0.41
อื่น ๆ	8	3.29	1	0.41	2	0.82	5	2.06
ไม่ตอบ	1	0.41	0	0	1	0.41	0	0
รวม	243	100	42	17.28	119	48.97	82	33.74

ตัวเลขด้านระดับการศึกษานี้จะแสดงถึงความสามารถของลูกจ้างในการที่จะปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามกฎระเบียบข้อบังคับของโรงงาน เป็นผู้สามารถตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ได้โดยใช้เหตุผลตามหลักวิชาการ จากคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามปรากฏว่า ลูกจ้างส่วนใหญ่จะมีการศึกษาระดับปานกลาง คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย หรืออาชีวศึกษา ถึงร้อยละ 38.68 เป็นจำนวนสูงสุด รองลงมาได้แก่ ผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.1-ป.7) คิดเป็นร้อยละ 27.98, ผู้มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ.1 - ม.ศ.3) มีร้อยละ 24.28 นอกนั้นได้แก่ผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 4.94 และ 3.29 ตามลำดับ ซึ่งเป็นจำนวนใกล้เคียงกัน และส่วนที่เหลือคือผู้มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 0.41 มีผู้ไม่ตอบคำถามข้อนี้เพียง 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.41 ของจำนวนผู้ตอบทั้งสิ้น แยกพิจารณารายละเอียดในแต่ละขนาดกิจการดังนี้

กิจการขนาดเล็ก เป็นลูกจ้างที่มีความรู้ระดับ ป.1 - ป.7 มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 7.82 ของจำนวนผู้ตอบทั้งสิ้น รองลงมาได้แก่ ผู้มีความรู้ระดับ ม.ศ.1-ม.ศ.3 และ ม.ศ.4-ม.ศ.6 หรืออาชีวะ ในจำนวนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 3.29 นอกนั้นได้แก่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และ

- อนุปริญา ร้อยละ 2.47 และ 0.41 ตามลำดับ และไม่มีลูกจ้าง รายใดมีความรู้สูงกว่าระดับปริญาตรีเลย
- กิจการขนาดกลาง ลูกจ้างส่วนใหญ่มีความรู้ระดับประถมศึกษาเป็นจำนวนสูงสุด คิดเป็น ร้อยละ 17.70 รองลงมาได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 16.46, มัธยมศึกษาตอนปลาย หรืออาชีวศึกษา ร้อยละ 12.35, ปริญาตรีและอนุปริญา ร้อยละ 1.23 และ 0.82 ตามลำดับ และไม่มีลูกจ้างที่มีความรู้สูงกว่าระดับปริญาตรีเลย ส่วนผู้ที่ไม่ตอบ คำถามข้อนี้มีเพียงร้อยละ 0.41 ของจำนวนผู้ตอบทั้งหมด
- กิจการขนาดใหญ่ ลูกจ้างส่วนใหญ่มีความรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรืออาชีวศึกษา เป็นจำนวนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 23.05 รองลงมาได้แก่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 4.53, ประถมศึกษาร้อยละ 2.47 อนุปริญา ร้อยละ 2.06 ระดับปริญาตรีและสูงกว่าปริญาตรีร้อยละ 1.23 และ 0.41 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแล้วเห็นได้ว่า ลูกจ้างในกิจการขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่แล้วจะมีพื้น ความรู้สูงกว่าลูกจ้างในกิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก ดังนั้นการบริหารงานความปลอดภัย กับลูกจ้างในกิจการขนาดใหญ่จะเป็นไปได้สะดวก และเรียบร้อยมากกว่ากิจการทั้ง 2 ขนาด ดังกล่าว ทั้งนี้เพราะลูกจ้างในกิจการขนาดใหญ่ สามารถเข้าใจถึงหลักการปฏิบัติงานอย่าง ปลอดภัย มีระเบียบวินัย เคารพกฎข้อบังคับของโรงงาน และมีความรับผิดชอบหน้าที่ การงาน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.57 แสดงภูมิลำเนาเดิมของลูกจ้าง

ภูมิลำเนา	จำนวนผู้ตอบ		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภาคกลาง	169	69.55	33	13.58	75	30.86	61	25.10
ภาคเหนือ	23	9.47	3	1.23	14	5.76	6	2.47
ภาคใต้	24	9.88	4	1.65	14	5.76	6	2.47
ภาคตะวันออก	10	4.12	2	0.82	4	1.65	4	1.65
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	17	7.00	0	0	12	4.94	5	2.06
รวม	243	100	42	17.28	119	48.97	82	33.74

จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องภูมิลำเนาเดิมของลูกจ้างปรากฏว่า ลูกจ้างส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 69.55 ของจำนวนผู้ตอบทั้งสิ้น รองลงมาได้แก่ภาคใต้ และภาคเหนือ ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 9.88 และ 9.47 ตามลำดับ นอกจากนี้ได้แก่ผู้ที่มีภูมิลำเนาทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และตะวันออก คิดเป็นร้อยละ 7.00 และ 4.12 ตามลำดับ

กิจการขนาดเล็ก ลูกจ้างส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 13.58 ส่วนที่เหลือมีจำนวนใกล้เคียงกันคือ ภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออก คิดเป็นร้อยละ 1.65 1.23 และ 0.82 ตามลำดับ และไม่มีลูกจ้างที่มีภูมิลำเนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเลย

กิจการขนาดกลาง เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาในภาคกลาง เป็นจำนวนสูงสุดคือร้อยละ 30.86 รองลงมาคือภาคเหนือและภาคใต้ในจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 5.76 นอกจากนี้ได้แก่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออก ร้อยละ 4.94 และ 1.65 ตามลำดับ

กิจการขนาดใหญ่ เป็นผู้มีมูลค่าเนายอยู่ในภาคกลาง เป็นจำนวนสูงสุดเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 25.10 รองลงมาคือ ภาคเหนือ และภาคใต้ ในจำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ 2.47 ส่วนที่เหลือได้แก่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และตะวันออก คิดเป็นร้อยละ 2.06 และ 1.65 ตามลำดับ

จากตารางจึงสรุปได้ว่า กิจการทั้ง 3 ขนาดไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องนี้คือ ลูกจ้างจะเป็นคนภาคกลางเป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 4.38 อาชีพเดิมของลูกจ้างก่อนที่จะทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม
พลาสติก

อาชีพเดิม	จำนวนผู้ตอบ		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ค้าขายส่วนตัว	15	6.17	1	0.41	11	4.53	3	1.23
ทำการเกษตร	67	27.57	10	4.12	47	19.34	10	4.12
ทำงานโรงงานประเภทอื่น	91	37.45	20	8.23	22	9.05	49	20.16
ทำงานโรงงานอื่น ๆ ที่ผลิตพลาสติกเช่นกัน	7	2.88	1	0.41	1	0.41	5	2.06
ไม่ได้ทำอะไรเลย	31	12.76	3	1.23	20	8.23	8	3.29
อื่น ๆ	32	13.17	7	2.88	18	7.41	7	2.88
รวม	243	100	42	17.28	119	48.97	82	33.74

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพเดิมของลูกจ้างก่อนจะเข้ามาทำงานในอุตสาหกรรมพลาสติก ปรากฏว่าลูกจ้างส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นลูกจ้างหรือคนงานในโรงงานอุตสาหกรรมประเภทอื่น ๆ เป็นจำนวนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 37.45 รองลงมาได้แก่อาชีพทางการเกษตร เช่น ทำนา สวน ไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.57 นอกนั้นได้แก่ผู้มีอาชีพรับราชการหรือกำลัง

อยู่ในระหว่างศึกษาเล่าเรียนอีกร้อยละ 13.17 ส่วนที่เหลือได้แก่ผู้มีอาชีพค้าขายส่วนตัว และผู้ที่เคยทำงานในโรงงานอื่นที่ผลิตพลาสติกเช่นเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 6.17 และ 2.88 ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ไม่เคยทำงานเลยคิดเป็นร้อยละ 12.76 ของจำนวนผู้ตอบทั้งสิ้น

- กิจการขนาดเล็ก อาชีพเดิมของลูกจ้างได้แก่ การทำงานในโรงงานประเภทอื่น คิดเป็นร้อยละ 8.23 รองลงมาคือ ทำการเกษตรร้อยละ 4.12 สำหรับอาชีพอื่น ๆ นั้นมีเพียงจำนวนเล็กน้อย ดังตาราง
- กิจการขนาดกลาง อาชีพเดิมของลูกจ้างส่วนใหญ่ได้แก่ การทำการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 19.34 รองลงมาคือ การทำงานในโรงงานประเภทอื่น ร้อยละ 9.05 และในกิจการขนาดกลางนี้มีผู้ไม่เคยทำงานมาก่อน ถึงร้อยละ 8.23 ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงเมื่อเทียบกับกิจการขนาดใหญ่ และเล็ก ดังนั้นกิจการขนาดกลางจึงจำเป็นต้องให้ความรู้ทางด้านการปฏิบัติงานในโรงงานแก่ลูกจ้างที่ไม่เคยมีประสบการณ์การทำงานมาก่อน และลูกจ้างที่มาจากภาคเกษตรมากกว่ากิจการขนาดเล็กและขนาดใหญ่
- กิจการขนาดใหญ่ ลูกจ้างส่วนใหญ่เคยทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมมาแล้วคิดเป็นร้อยละ 20.16 ซึ่งเป็นจำนวนสูงสุด รองลงมาคือ ผู้มีอาชีพทางการเกษตรร้อยละ 4.12 ที่เหลือได้แก่รับราชการ ทำงานโรงงานพลาสติก และค้าขายส่วนตัว ในจำนวนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 2.88, 2.06 และ 1.23 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกิจการทั้ง 3 ขนาดแล้ว พบว่า กิจการขนาดใหญ่และขนาดเล็กได้เปรียบกิจการขนาดกลาง เพราะลูกจ้างส่วนใหญ่เคยผ่านการทำงานในโรงงานมาแล้ว ฉะนั้นเขาขอมจะทราบว่าควรจะทำอย่างไรจึงจะเกิดความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของตัวเอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 4.39 แสดงจำนวนลูกจ้างจำแนกตามประเภทการทำงาน

ประเภทการทำงาน	จำนวนผู้ตอบ		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ลูกจ้างประจำรายเดือน	204	83.95	27	11.11	95	39.09	82	33.74
ลูกจ้างประจำรายวัน	13	5.35	8	3.29	5	2.06	0	0
ลูกจ้างชั่วคราว	8	3.29	4	1.65	4	1.65	0	0
ลูกจ้างทดลองงาน	15	6.17	0	0	15	6.17	0	0
อื่น ๆ	3	1.23	3	1.23	0	0	0	0
รวม	243	100	42	17.28	119	49.97	82	33.74

จากตารางที่ 4.39 การจ้างงานส่วนใหญ่แล้วจะจ้างลูกจ้างเป็นประจำรายเดือน ทั้งนี้เพื่อให้ลูกจ้างเกิดความรู้สึกมั่นคงต่อสภาพการทำงาน อันจะส่งผลต่อการทำงาน ก่อให้เกิดความรักงาน กระตือรือร้นที่จะได้เห็นผลสำเร็จของงานที่ตนปฏิบัติอยู่ เมื่อพิจารณาจากคำตอบแล้วปรากฏว่า นายจ้างในทุกขนาดกิจการจะจ้างลูกจ้างเป็นประจำรายเดือนเป็นจำนวนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 83.95 ของจำนวนผู้ตอบทั้งสิ้น โดยเฉพาะกิจการขนาดใหญ่ จะมีแต่ลูกจ้างประจำรายเดือนเท่านั้น รองลงมาได้แก่ ลูกจ้างประเภททดลองงาน ซึ่งมีเฉพาะในกิจการขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 6.17 ลูกจ้างประจำรายวันและลูกจ้างชั่วคราว คิดเป็นร้อยละ 5.35 และ 3.29 ตามลำดับ นอกนั้นได้แก่ ลูกจ้างประจำรายชั่วโมง ซึ่งมีเฉพาะในกิจการขนาดเล็ก ร้อยละ 1.23

การจ้างลูกจ้างเป็นประจำรายเดือน นอกจากจะส่งผลต่อจิตใจของลูกจ้างแล้ว ยังจะช่วยตัดปัญหาการเข้า-ออกจางานของลูกจ้าง และช่วยลดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการรับสมัครลูกจ้างรายใหม่ ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และอื่น ๆ การที่นายจ้างส่วนใหญ่จ้างลูกจ้างเป็นประจำรายเดือนจึงเป็นการสมควรอย่างยิ่ง

ตารางที่ 4.40 แสดงถึงวิธีการสมัครเข้าทำงานของลูกจ้าง

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		สอบข้อเขียน		สัมภาษณ์และปฏิบัติ		ข้อเขียนและสัมภาษณ์		ไม่ทดสอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	42	17.28	0	0	20	8.23	11	4.53	11	4.53
ขนาดกลาง	119	48.97	2	0.82	24	9.88	71	29.22	22	9.05
ขนาดใหญ่	82	33.74	30	12.35	44	18.11	4	1.65	4	1.65
รวม	243	100	32	13.17	88	36.21	86	35.39	37	15.23

จากตารางที่ 4.40 ปรากฏว่าลูกจ้างส่วนใหญ่เข้ามาทำงานโดยวิธีการสอบสัมภาษณ์และปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 36.21 ซึ่งเป็นจำนวนสูงสุด รองลงมาคือ การสอบข้อเขียนและสัมภาษณ์ คิดเป็นร้อยละ 35.39 และมีผู้ที่สอบข้อเขียนเพียงอย่างเดียว ร้อยละ 13.17 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 15.23 นั้นไม่ได้ผ่านการสอบคัดเลือกแต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบในแต่ละขนาดกิจการแล้วพบว่า นายจ้างในทุกขนาดกิจการจะจัดให้มีการสอบคัดเลือกลูกจ้างเพื่อบรรจุเข้าทำงานซึ่งเป็นวิธีการที่ถูกต้อง เพราะการสอบคัดเลือกจะช่วยให้สามารถเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติทั้งทางร่างกาย จิตใจ และความรู้เหมาะสมกับงานในหน้าที่ต่าง ๆ ที่จะปฏิบัติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.41 แสดงความเอาใจใส่ของนายจ้างในการแนะนำเรื่องราวต่าง ๆ ต่อลูกจ้างที่เข้ามาทำงานใหม่

เรื่องที่นายจ้างชี้แจงต่อ ลูกจ้างใหม่	จำนวนผู้ตอบ		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กฎระเบียบข้อบังคับของ โรงงาน ค่าจ้าง ค่า ชดเชย สวัสดิการ การปฏิบัติงานที่หนักเลียง อันตราย	67	27.57	11	4.53	31	12.76	25	10.29
ชี้แจงทั้ง 2 เรื่อง	7	2.88	3	1.23	2	0.82	2	0.82
ไม่ชี้แจงเลย	157	64.61	25	10.29	82	33.74	50	20.58
ไม่ตอบ	9	3.70	3	1.23	2	0.82	4	1.65
	3	1.23	0	0	2	0.82	1	0.41
รวม	243	100	42	17.28	119	48.97	82	33.74

จากตารางที่ 4.41 ซึ่งถามว่าเมื่อลูกจ้างเข้ามาทำงานใหม่ ๆ ทางโรงงานได้ชี้แจงแนะนำเกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง ปรากฏว่าจากจำนวนค่าตอบทั้งหมดของผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อมูลว่า ทางโรงงานได้จัดให้มีการแนะนำเกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับของโรงงาน ค่าจ้าง ค่าชดเชย สวัสดิการ พร้อมทั้งแนะนำการปฏิบัติงานที่หนักเลียงอันตรายให้ด้วย เป็นจำนวนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 64.61 รองลงมาคือ การชี้แจงเฉพาะกฎระเบียบข้อบังคับ ค่าจ้าง ค่าชดเชย และสวัสดิการ คิดเป็นร้อยละ 27.57 ส่วนที่ตอบว่าชี้แจงเฉพาะการปฏิบัติงานที่หนักเลียงอันตรายมีเป็นร้อยละ 2.88 และผู้ที่ตอบว่าไม่ได้ชี้แจงเรื่องใดเลย มีเพียงร้อยละ 3.70 จึงสรุปได้ว่ากิจการทั้ง 3 ขนาดมีความคล้ายคลึงกันในการจัดให้มีการชี้แจงแนะนำงานและเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญต่อลูกจ้างเพื่อให้ลูกจ้างปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง เป็นระเบียบเรียบร้อยและปลอดภัย

ตารางที่ 4.42 แสดงจำนวนลูกจ้างที่เคยผ่านการอบรมทางวิชาการด้าน
ความปลอดภัยในการทำงาน

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		เคย		ไม่เคย		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	42	17.28	24	9.88	17	6.99	1	0.41
ขนาดกลาง	119	48.97	72	29.63	42	17.28	5	2.06
ขนาดใหญ่	82	33.74	65	26.75	17	6.99	0	0
รวม	243	100	161	66.26	76	31.28	6	2.47

จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏว่าลูกจ้างส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 66.26 เคยผ่านการฝึกอบรมทางวิชาการเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานในโรงงานมาแล้ว และมีลูกจ้างบางส่วนคือร้อยละ 31.28 ซึ่งไม่เคยผ่านการอบรมแต่อย่างใด เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า ผู้ที่ไม่เคยผ่านการอบรมมีเป็นจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของผู้ที่เคยได้รับการฝึกอบรม อย่างไรก็ตามในแต่ละขนาดกิจการก็ได้ให้ความสำคัญต่อการฝึกอบรมเป็นอย่างมาก แม้การฝึกอบรมจะกระทำโดยไม่ทั่วถึงกันทุกคน แต่ก็มั่นใจได้ว่าลูกจ้างที่เคยผ่านการอบรมจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และสามารถที่จะช่วยเหลือ แนะนำ วิธีการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยให้แก่ผู้ที่ไม่เคยผ่านการอบรมได้เป็นอย่างดี ซึ่งก็นับว่าการลงทุนในเรื่องนี้จะให้ผลคุ้มค่ากับเวลาและค่าใช้จ่ายที่เสียไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.43 หลักสูตรฝึกอบรมทางด้านความปลอดภัย

หลักสูตรการฝึกอบรม	จำนวนคำตอบ ¹⁾		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร การขนย้าย	84	28.38	7	2.36	37	12.50	40	13.51
อุบัติเหตุในการทำงาน	67	22.64	9	3.04	23	7.77	35	11.82
โรคจากการทำงาน	139	46.96	16	5.41	63	21.28	60	20.27
การป้องกันอัคคีภัย	6	2.03	0	0	4	1.35	2	0.68
อื่น ๆ								
รวม	296	100	32	10.81	127	42.91	137	46.28

หมายเหตุ 1) จำนวนคำตอบมีมากกว่า 1 คำตอบ

2) ลูกจ้าง 76 รายไม่ต้องตอบคำถามข้อนี้ (จากตารางที่ 4.42)

จากจำนวนลูกจ้างที่เคยผ่านการฝึกอบรมความรู้ทางด้านความปลอดภัยในการทำงานในโรงงานทั้งสิ้น 161 คน ปรากฏว่าลูกจ้างส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 46.96 ใ้รับการอบรมหลักสูตรการป้องกันอัคคีภัยเป็นจำนวนสูงสุด ทั้งนี้เพราะนายจ้างมีความเห็นว่าการเกิดอุบัติเหตุเพลิงไหม้นั้นย่อมก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างมหาศาลต่อชีวิตและทรัพย์สินโดยรวม ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องให้ความรู้แก่ลูกจ้างในการป้องกันและหลีกเลี่ยงการปฏิบัติงานที่เป็นต้นเหตุให้เกิดอัคคีภัยขึ้น สำหรับผู้ฝึกอบรมนั้น กิจการทั้ง 3 ขนาดได้ใช้วิทยากรพิเศษจากภายนอก เช่น เจ้าหน้าที่หน่วยบรรเทาสาธารณภัย พนักงานขายเครื่องดับเพลิง ฯลฯ มาเป็นวิทยากร และสาธิตวิธีใช้เครื่องดับเพลิงอย่างถูกต้อง สำหรับหลักสูตรความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร การขนย้าย และอุบัติเหตุในการทำงานโรคจากการทำงานนั้น มีลูกจ้างที่ผ่านการอบรมในจำนวนที่ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 28.38 และ 22.64 ตามลำดับ และผู้ฝึกอบรมส่วนใหญ่ได้แก่หัวหน้าคนงาน นอกจากนี้ยังมีผู้ตอบหลักสูตรที่นอกเหนือจากนี้อีก คิดเป็นร้อยละ 2.03 ซึ่งได้แก่ ลูกจ้างในกิจการขนาดกลาง

ร้อยละ 1.35 ได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการปฐมพยาบาลเบื้องต้น อันตรายจากแสงและเสียง และหลักสูตรหัวหน้างานจากกรมแรงงาน และลูกจ้างในกิจการขนาดใหญ่ ร้อยละ 0.68 ได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรอันตรายจากสารเคมีจากสมาคมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น และหลักสูตรการปฐมพยาบาลเบื้องต้นจากศูนย์อาชีวอนามัย สำนักอนามัย สำโรง

สรุปได้ว่า กิจการขนาดกลางและขนาดใหญ่นั้นมีการส่งเสริมงานการฝึกอบรมมากกว่ากิจการขนาดเล็ก คือนอกจากจะจัดอบรมกันเองเป็นการภายในแล้ว ยังได้จัดส่งลูกจ้างไปเข้ารับการฝึกอบรมจากสถาบันภายนอกด้วย ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้ลูกจ้างเกิดความตื่นตัวและ เห็นความสำคัญของงานความปลอดภัยยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2.2 การให้ความปลอดภัยในการทำงานในโรงงาน

ตารางที่ 4.44 สภาวะแวดล้อมที่มีอยู่ในโรงงานของลูกจ้าง

สภาวะแวดล้อม	จำนวนคำตอบ ¹⁾		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อุณหภูมิสูงมาก	74	11.67	5	0.79	45	7.10	24	3.79
แสงสว่างมากไป	2	0.32	0	0	1	0.16	1	0.16
แสงสว่างน้อยไป	15	2.37	2	0.32	7	1.10	6	0.94
เสียงดังมาก	107	16.88	6	0.94	70	11.04	31	4.89
เครื่องจักรสั่นสะเทือน มาก	47	7.41	6	0.94	26	4.10	15	2.37
เครื่องจักรล่าสมัยและ ชำรุด	20	3.15	3	0.47	8	1.26	9	1.42
เครื่องจักรไม่มีอุปกรณ์ ป้องกันอันตราย	7	1.10	1	0.16	4	0.63	2	0.32
มีฝุ่นละออง	108	17.03	10	1.58	39	6.15	59	9.31
ควันมาก	27	4.26	2	0.32	10	1.58	15	2.37
กลิ่นเหม็น	90	14.20	30	4.73	23	3.63	37	5.84
มีไอสารเคมีและก๊าซ	133	20.98	33	5.21	37	5.84	63	9.94
ปกติ	4	0.63	0	0	2	0.32	2	0.32
รวม	634	100	98	15.46	272	42.90	264	41.64

หมายเหตุ 1) จำนวนคำตอบมีมากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 4.44 แสดงถึงสภาวะแวดล้อมที่มีอยู่ในโรงงานของลูกจ้าง ปรากฏว่า ลูกจ้างทั้งหมดให้ความเห็นว่า มีไอสารเคมีและก๊าซ เป็นจำนวนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 20.98 รองลงมาคือมีฝุ่นละอองและเสียงดังมาก ในจำนวนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 17.03 และ

16.88 ตามลำดับ มีกลิ่นเหม็น ร้อยละ 14.20 อุณหภูมิสูงมากทำให้ร้อนร้อยละ 11.67 เครื่องจักรมีความสั่นสะเทือนมากร้อยละ 7.41 มีควันมากร้อยละ 4.26 เครื่องจักร ล้าสมัยและชำรุดร้อยละ 3.15 แสงสว่างน้อยไปร้อยละ 2.37 เครื่องจักรไม่มีอุปกรณ์ ป้องกันอันตรายและมีแสงสว่างมากเกินไป คิดเป็นร้อยละ 1.10 และ 0.32 ตามลำดับ ส่วนลูกจ้างที่คิดว่าสภาวะแวดล้อมภายในโรงงานอยู่ในภาวะปกติมีเพียงร้อยละ 0.63 แยก พิจารณารายละเอียดในแต่ละขนาดกิจการดังนี้

กิจการขนาดเล็ก ลูกจ้างทั้งหมดเห็นว่าสภาวะแวดล้อมยังไม่ดี คือมีไอสารเคมีและก๊าซ ร้อยละ 5.21 มีกลิ่นเหม็นร้อยละ 4.73 ซึ่งเป็นจำนวนใกล้เคียง กัน มีฝุ่นละอองร้อยละ 1.58 เสียงดังมาก และเครื่องจักร สั่นสะเทือนมากในจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 0.94 อุณหภูมิสูงมาก ร้อยละ 0.79 เครื่องจักรล้าสมัยและชำรุดร้อยละ 0.47 แสง สว่างน้อยไป และมีควันมากในจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 0.32 และ เครื่องจักรไม่มีอุปกรณ์ป้องกันอันตราย ร้อยละ 0.16

กิจการขนาดกลาง ลูกจ้างส่วนใหญ่เห็นว่าสภาวะแวดล้อมยังไม่ดีพอ คือ มีเสียงดังมาก ร้อยละ 11.04 อุณหภูมิสูงมากร้อยละ 7.10 มีฝุ่นละออง ไอ สารเคมีและก๊าซในจำนวนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 6.15 และ 5.84 ตามลำดับ เครื่องจักรสั่นสะเทือนมากและมีกลิ่นเหม็นร้อยละ 4.10 และ 3.63 ตามลำดับ มีควันมากร้อยละ 1.58 เครื่องจักรล้าสมัย และชำรุดร้อยละ 1.26 แสงสว่างน้อยไปร้อยละ 1.10 เครื่องจักร ไม่มีอุปกรณ์ป้องกัน และแสงสว่างมากเกินไป คิดเป็นร้อยละ 0.63 และ 0.16 ตามลำดับ นอกนั้นเป็นลูกจ้างที่เห็นว่าสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ อยู่ในภาวะปกติแล้วร้อยละ 0.32

กิจการขนาดใหญ่ ลูกจ้างเห็นว่าสภาวะแวดล้อมยังไม่ดีพอคือ มีไอสารเคมีและก๊าซ ร้อยละ 9.94 มีฝุ่นละอองร้อยละ 9.13 มีกลิ่นเหม็นร้อยละ 5.84 เสียงดังมากร้อยละ 4.89 อุณหภูมิสูงมากร้อยละ 3.79 เครื่องจักร สั่นสะเทือนและมีควันมากในจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.37 เครื่องจักรล้าสมัยและชำรุดร้อยละ 1.42 แสงสว่างน้อยไปร้อยละ 0.94 เครื่องจักรไม่มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายร้อยละ 0.32 และ

มีแสงสว่างมากไปร้อยละ 0.16 นอกนั้นเป็นลูกจ้างที่เห็นว่าสภาวะ
แวดล้อมต่าง ๆ อยู่ในภาวะปกติอยู่แล้ว คิดเป็นร้อยละ 0.32 เท่ากับ
กิจการขนาดกลาง

จะเห็นว่าลูกจ้างในกิจการทุกขนาดยังไม่มีความพอใจในสภาวะแวดล้อมภายใน
โรงงานของตน และคิดว่าสภาวะแวดล้อมเหล่านั้นจะเป็นต้นเหตุของอุบัติเหตุ ดังนั้นจึง
จำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.45 ความคิดเห็นของผู้จ้างเกี่ยวกับอันตรายของสภาวะแวดล้อมที่ไม่ดีต่อสุขภาพ

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		อันตรายมาก		อันตรายน้อย		อันตรายบางอย่าง		ไม่อันตราย		ไม่ทราบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	42	17.28	12	4.94	1	0.41	23	9.47	0	0	6	2.47
ขนาดกลาง	119	48.97	17	6.99	6	2.47	83	34.16	10	4.12	3	1.23
ขนาดใหญ่	82	33.74	26	10.70	5	2.06	46	18.93	2	0.82	3	1.23
รวม	243	100	55	22.63	12	4.94	152	62.55	12	4.94	12	4.94

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 4.45 แสดงถึงความคิดเห็นของลูกจ้างเกี่ยวกับอันตรายของสภาวะแวดล้อมที่ไม่ดีต่อสุขภาพของลูกจ้าง ปรากฏว่าลูกจ้างร้อยละ 62.55 เห็นว่าสภาวะแวดล้อมที่ไม่ดีเหล่านั้นเป็นอันตรายต่อสุขภาพเพียงบางอย่างเท่านั้น รองลงมาคือลูกจ้างร้อยละ 22.63 เห็นว่าสภาวะดังกล่าวมีอันตรายอย่างมาก และมีลูกจ้างที่คิดว่าสภาวะเหล่านั้นมีอันตรายน้อย ไม่มีอันตรายและไม่ทราบ ในจำนวนที่เท่ากัน คือร้อยละ 4.94 จะเห็นได้จากตารางว่าลูกจ้างในกิจการทั้ง 3 ขนาดมีความเห็นที่สอดคล้องกันในเรื่องนี้ ซึ่งเป็นความเห็นที่ไม่ถูกต้องนัก เพราะตามจริงแล้วสภาวะแวดล้อมทุกอย่างย่อมส่งผลต่อสุขภาพของลูกจ้างทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นความร้อน แสงสว่าง เสียง สารเคมี ฯลฯ เพียงแต่อันตรายของสภาวะแวดล้อมบางอย่างจะไม่ส่งผลให้เห็นทันที ดังนั้นจึงจำเป็นที่นายจ้างจะต้องแก้ไขความคิดเห็นที่ไม่ถูกต้องของลูกจ้าง เพื่อลูกจ้างจะได้รู้จักระมัดระวัง และหลีกเลี่ยงอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นได้หากประมาทหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์

ตารางที่ 4.46 ความคิดเห็นของลูกจ้างเกี่ยวกับอุปสรรคของสภาวะแวดล้อมที่ไม่ดีต่อการทำงาน

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		เป็นอุปสรรค		ไม่เป็นอุปสรรค		ไม่ทราบ		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	42	17.28	27	11.11	7	2.88	8	3.29	0	0
ขนาดกลาง	119	48.97	57	23.46	53	21.81	9	3.70	0	0
ขนาดใหญ่	82	33.74	42	17.28	31	12.76	5	2.06	4	1.65
รวม	243	100	126	51.85	91	37.45	22	9.05	4	1.65

ในค่านความคิดเห็นของลูกจ้างเกี่ยวกับอุปสรรคของสภาวะแวดล้อมที่ไม่ดีต่อการทำงานนั้น ปรากฏว่าลูกจ้างในกิจการทุกขนาดมีความเห็นที่ไม่แตกต่างกัน นั่นคือ ลูกจ้างร้อยละ 51.85 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เห็นว่าสภาวะแวดล้อมที่ไม่ดีเหล่านั้นถือเป็นอุปสรรคอย่างมากต่อการทำงาน ส่วนลูกจ้างที่คิดว่าไม่เป็นอุปสรรคมีร้อยละ 37.45 และผู้ที่ไม่ทราบว่า จะเป็นอุปสรรคหรือไม่เป็นจำนวนน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ 9.05 นอกจากนี้แล้วยังมีลูกจ้างที่ไม่ออกความเห็นอีกร้อยละ 1.65

จึงสรุปได้ว่าลูกจ้างในกิจการทุกขนาดมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอุปสรรคของสภาวะแวดล้อมที่ไม่ดีต่อการทำงาน ทั้งนี้เพราะสภาวะแวดล้อมที่ไม่ดีจะมีผลต่อภาวะจิตใจของลูกจ้าง เช่น ทำให้รู้สึกอึดอัด หงุดหงิด เบื่องาน ฯลฯ และบางครั้งก็เป็นอันตรายต่อร่างกายทำให้เกิดการเจ็บป่วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อภาวะการผลิตของลูกจ้างทั้งสิ้น

ตารางที่ 4.47 ความคิดเห็นของลูกจ้างเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมที่ไม่ดีจะก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้หรือไม่

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		ได้		ไม่ได้		ไม่ทราบ		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	42	17.28	33	13.58	0	0	9	3.70	0	0
ขนาดกลาง	119	48.97	77	31.69	22	9.05	12	4.94	8	3.29
ขนาดใหญ่	82	33.74	58	23.87	13	5.35	5	2.06	6	2.47
รวม	243	100	168	69.14	35	14.40	26	10.70	14	5.76

จากตารางที่ 4.47 ปรากฏว่าลูกจ้างในทุกขนาดกิจการมีความเห็นและความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับคำถามที่ว่า สภาวะแวดล้อมที่ไม่ดีจะก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้หรือไม่ นั่นคือ ลูกจ้างร้อยละ 69.14 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า สภาวะแวดล้อมดังกล่าวจะก่อให้เกิดอุบัติเหตุในการทำงานได้ เช่น กรณีเสียงดังเกินไปจะทำให้ลูกจ้างขาดสมาธิในการทำงาน ทำให้เกิดความประมาทอันนำมาซึ่งการเกิดอุบัติเหตุในที่สุด ส่วนลูกจ้างอีกร้อยละ 14.40 เห็นว่าไม่สามารถก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ และที่เหลืออีกร้อยละ 10.70 ไม่ทราบว่าสิ่งเหล่านี้จะเป็นต้นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุได้หรือไม่ และมีผู้ไม่ตอบคำถามในข้อนี้ร้อยละ 5.76

ตารางที่ 4.48 ความคิดเห็นของลูกจ้างเกี่ยวกับความจำเป็นในการตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ เครื่องจักร และสภาวะแวดล้อม

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		จำเป็น		ไม่จำเป็น		ไม่ทราบ		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	42	17.28	41	16.87	1	0.41	0	0	0	0
ขนาดกลาง	119	48.97	113	46.50	0	0	4	1.65	2	0.82
ขนาดใหญ่	82	33.74	82	33.74	0	0	0	0	0	0
รวม	243	100	236	97.12	1	0.41	4	1.65	2	0.82

จากตารางที่ 4.48 ปรากฏว่าลูกจ้างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ เครื่องจักร และสภาวะแวดล้อมในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 97.12 และมีผู้เห็นว่าไม่จำเป็น คิดเป็นร้อยละ 0.41 ซึ่งได้แก่ลูกจ้างในกิจการขนาดเล็ก ส่วนที่เหลือนั้นไม่ทราบว่าจำเป็นหรือไม่ คิดเป็นร้อยละ 1.65 และมีผู้ไม่ออกความเห็น คิดเป็นร้อยละ 0.82 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น

ตารางที่ 4.49 ความถี่ในการตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ เครื่องจักร และสภาวะแวดล้อม

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		ตรวจสอบเสมอ		ตรวจสอบบางครั้ง		ไม่ตรวจเลย		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	42	17.28	20	8.23	21	8.64	1	0.41	0	0
ขนาดกลาง	119	48.97	84	34.57	25	10.29	3	1.23	7	2.88
ขนาดใหญ่	82	33.74	54	22.22	24	9.88	2	0.82	2	0.82
รวม	243	100	158	65.02	70	28.81	6	2.47	9	3.70

จากการสอบถามความถี่ในการตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องจักร และสถานะแวดล้อมในการทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่ในสถานประกอบการของลูกจ้างจะทำการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 65.02 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น ตรวจสอบในบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 28.81 และไม่ตรวจสอบเลย ร้อยละ 2.47 นอกจากนี้ยังมีลูกจ้างส่วนหนึ่งที่ไม่ตอบคำถามนี้ ร้อยละ 3.70

- กิจการขนาดเล็ก ส่วนใหญ่จะทำการตรวจสอบเป็นบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.64 ซึ่งเป็นจำนวนสูงสุด ตรวจสอบเสมอร้อยละ 8.23 ซึ่งเป็นจำนวนใกล้เคียงกัน และไม่ตรวจสอบเลย ร้อยละ 0.41
- กิจการขนาดกลาง ทำการตรวจสอบเสมอ คิดเป็นร้อยละ 34.57, ตรวจสอบบางครั้ง ร้อยละ 10.29 และไม่ตรวจเลยร้อยละ 1.23 นอกจากนี้มีลูกจ้างที่ไม่ตอบคำถามนี้อีกร้อยละ 2.88
- กิจการขนาดใหญ่ ทำการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอร้อยละ 22.22 รองลงมาคือ ตรวจสอบบางครั้งร้อยละ 9.88 ไม่ตรวจเลยร้อยละ 0.82 และมีผู้ไม่ตอบคิดเป็นร้อยละ 0.82 เช่นกัน

สรุปได้ว่า กิจการทุกขนาดให้ความสำคัญต่องานการตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องจักร และสถานะแวดล้อมเป็นอย่างดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.50 ระยะเวลาในการตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ เครื่องจักรและสภาวะแวดล้อม

ระยะเวลาตรวจสอบ	จำนวนผู้ตอบ		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทุกวันก่อนเริ่มงาน	105	46.05	20	8.77	51	22.37	34	14.91
ทุกสัปดาห์	25	10.96	4	1.75	12	5.26	9	3.95
ทุกเดือน	37	16.23	4	1.75	17	7.46	16	7.02
ทุกปี	22	9.65	5	2.19	8	3.51	9	3.95
ไม่กำหนดแน่นอน	31	13.60	8	3.51	16	7.02	7	3.07
ไม่ตอบ	8	3.51	0	0	5	2.19	3	1.32
รวม	228	100	41	17.98	109	47.81	78	34.21

จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งตอบว่า มีการตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ เครื่องจักร และสภาวะแวดล้อมในการทำงาน จำนวน 228 คน (จากตารางที่ 4.49) ปรากฏว่า ระยะเวลาที่ทำการตรวจสอบมากที่สุดคือ ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 46.05 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม รองลงมาคือ ทุกเดือน ร้อยละ 16.23 นอกนั้นคือไม่มีกำหนดเวลาแน่นอน ทุกสัปดาห์ และทุกปี ร้อยละ 13.60 ร้อยละ 10.96 และ ร้อยละ 9.65 ตามลำดับ และมีผู้ไม่ตอบคำถามข้อนี้ ร้อยละ 3.51 แยกพิจารณารายละเอียดในแต่ละขนาดกิจการ ดังนี้

กิจการขนาดเล็ก ระยะเวลาตรวจสอบมากที่สุดคือ ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 8.77 รองลงมาคือ ไม่มีกำหนดแน่นอน ร้อยละ 3.51 ตรวจสอบทุกสัปดาห์และทุกเดือนในจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 1.75 และตรวจสอบทุกปี ร้อยละ 2.19

กิจการขนาดกลาง ระยะเวลาตรวจสอบมากที่สุดคือทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 22.37 รองลงมาคือทุกเดือน ร้อยละ 7.46 ไม่มีกำหนดแน่นอน ร้อยละ 7.02 ทุกสัปดาห์ร้อยละ 5.26 และทุกปีร้อยละ 3.51 และมีผู้ไม่ตอบคำถามข้อนี้ ร้อยละ 2.19

กิจการขนาดใหญ่ ระยะเวลาตรวจสอบมากที่สุดคือ ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 14.91 รองลงมาคือ ทุกเดือน ร้อยละ 7.02 นอกนั้นได้แก่ ทุกสัปดาห์ และทุกปีในจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.95 และไม่มีกำหนดแน่นอน ร้อยละ 3.07 มีผู้ไม่ตอบร้อยละ 1.32

ตารางที่ 4.51 ผู้ทำการตรวจสอบ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องจักรและสภาวะแวดล้อม

ผู้ตรวจสอบ	จำนวนคำตอบ ¹⁾		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตัวลูกจ้าง	90	30.00	12	4.00	37	12.33	41	13.67
หัวหน้างาน	137	45.67	22	7.33	70	23.33	45	15.00
วิศวกรโรงงาน	49	16.33	5	1.67	25	8.33	19	6.33
วิศวกรความปลอดภัย	8	2.67	2	0.67	0	0	6	2.00
คณะกรรมการป้องกัน								
อุบัติเหตุ	2	0.67	0	0	0	0	2	0.67
อื่น ๆ	14	4.67	0	0	7	2.33	7	2.33
รวม	300	100	41	13.67	139	46.33	120	40.00

หมายเหตุ 1) จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในข้อนี้มี 228 คน (จากตารางที่ 4.49) ได้คำตอบทั้งสิ้น 300 คำตอบ ซึ่งแสดงว่ามีผู้ตอบคำถามมากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 4.51 ซึ่งแสดงถึงผู้มีหน้าที่ตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ เครื่องจักร และสภาวะแวดล้อมในการทำงาน ปรากฏว่า กิจการส่วนใหญ่จะมอบให้หัวหน้างานเป็นผู้ตรวจสอบ คิดเป็นร้อยละ 45.67 ของจำนวนคำตอบทั้งสิ้น รองลงมาคือตัวลูกจ้างเอง ร้อยละ 30.00 วิศวกรโรงงาน ร้อยละ 16.33 ช่างซ่อมบำรุง ร้อยละ 4.67 ส่วนที่เหลือคือวิศวกรความปลอดภัยและคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ 2.67 และร้อยละ 0.67 ตามลำดับ พิจารณารายละเอียดในตารางกิจการดังนี้

กิจการขนาดเล็ก ใช้หัวหน้างานเป็นผู้ตรวจสอบในจำนวนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 7.33 รองลงมาคือตัวลูกจ้าง ร้อยละ 4.00 ส่วนที่เหลือคือวิศวกรโรงงาน และวิศวกรความปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 1.67 และ 0.67 ตามลำดับ

กิจกรรมขนาดกลาง

ใช้หัวหน้างานเป็นผู้ตรวจสอบในจำนวนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 23.33 รองลงมาคือตัวลูกจ้าง ร้อยละ 12.33 ส่วนที่เหลือได้แก่ วิศวกรโรงงานและช่างซ่อมบำรุง คิดเป็นร้อยละ 8.33 และ 2.33 ตามลำดับ

กิจกรรมขนาดใหญ่

ใช้หัวหน้างานเป็นผู้ตรวจสอบในจำนวนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 15.00 ลูกจ้าง ร้อยละ 13.67 วิศวกรโรงงานและช่างซ่อมบำรุง ร้อยละ 6.33 และ 2.33 ตามลำดับ ส่วนที่เหลือได้แก่ วิศวกรความปลอดภัยและคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุ ร้อยละ 2.00 และ 0.67 ตามลำดับ

สรุปแล้วจะเห็นว่ากิจกรรมขนาดใหญ่จะใช้ผู้ตรวจสอบหลายฝ่ายร่วมกันมากกว่ากิจกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก

ตารางที่ 4.52 แสดงความคิดเห็นของลูกจ้างเกี่ยวกับความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ในการใช้อุปกรณ์คัมเพลิง

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		จำเป็น		ไม่จำเป็น		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	42	17.28	41	16.87	0	0	1	0.41
ขนาดกลาง	119	48.97	112	46.10	7	2.89	0	0
ขนาดใหญ่	82	33.74	81	33.33	1	0.41	0	0
รวม	243	100	234	96.30	8	3.30	1	0.41

จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 243 คน มีลูกจ้างร้อยละ 96.30 คน ที่เห็นว่าจำเป็นที่ลูกจ้างจะต้องมีความรู้ในการใช้เครื่องคัมเพลิงให้ถูกต้อง และเหมาะสมกับชนิดของไฟแต่ละประเภท ส่วนที่เหลือร้อยละ 3.30 เห็นว่าไม่จำเป็น และมีผู้ไม่ออกความคิดเห็นในเรื่องนี้ร้อยละ 0.41 ของจำนวนผู้ตอบ

กิจกรรมขนาดเล็ก

ลูกจ้างทุกคนคิดเป็นร้อยละ 16.87 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นเห็นว่าจำเป็นอย่างยิ่ง และมีผู้ไม่ตอบคำถามอีกร้อยละ 0.41

กิจกรรมขนาดกลาง ลูกจ้างที่ให้ความเห็นว่าจำเป็นต้องมีความรู้ในการใช้เครื่องคัมเพลิง มีร้อยละ 46.10 และร้อยละ 2.89 เห็นว่าไม่จำเป็น เหตุผลก็คือ มีเจ้าหน้าที่คัมเพลิงอยู่แล้ว และคิดว่าคงจะไม่เกิดเพลิงไหม้ขึ้นใน โรงงานของตน

กิจกรรมขนาดใหญ่ ลูกจ้างส่วนใหญ่คือร้อยละ 33.33 มีความเห็นว่าจำเป็นอย่างยิ่ง ส่วนที่เหลือร้อยละ 0.41 เห็นว่าไม่จำเป็น เหตุผลคือ การฝึกอบรม จะไม่ช่วยให้มีความรู้มากขึ้นกว่าปัจจุบัน

ตารางที่ 4.53 ประเภทของอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล

ประเภทของอุปกรณ์ คุ้มครองความปลอดภัย	จำนวนคำตอบ ¹⁾		ขนาดกิจกรรม					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ถุงมือผ้า	177	13.20	27	2.01	84	6.26	66	4.92
ถุงมือหนัง	106	7.90	25	1.86	40	2.98	41	3.06
ถุงมือกันความร้อน	124	9.25	11	0.82	62	4.62	51	3.80
หมวกป้องกันศีรษะ	164	12.22	20	1.49	64	4.77	80	5.97
แว่นตาลดแสงหรือ แว่นตานิรภัย	86	6.41	4	0.30	40	2.98	42	3.13
รองเท้านิรภัย	151	11.26	22	1.64	64	4.77	65	4.85
หน้ากากกันฝุ่น ก๊าซ	136	10.14	29	2.16	40	2.98	67	5.00
ผ้าปิดจมูกกันฝุ่น	162	12.08	20	1.49	76	5.67	66	4.92
ปลั๊กอุดเสียง ครอบหู ลดเสียง	111	8.28	2	0.15	76	5.67	33	2.46
ที่กรองอากาศ เครื่อง ช่วยหายใจ	97	7.23	17	1.27	26	1.94	54	4.03
เสื้อผ้าทนไฟ ทนความร้อน	27	2.01	2	0.15	5	0.37	20	1.49
รวม	1,341	100	179	13.35	577	43.03	585	43.62

หมายเหตุ 1) จำนวนคำตอบมีมากกว่า 1 คำตอบ

จากจำนวนค่าคอมทั้งสิ้นพบว่า อุปกรณ์ที่จัดให้แก่ลูกจ้างมากเป็นอันดับแรกคือ
 ถุงมือผ้า ร้อยละ 13.20 รองลงมาได้แก่ หมวกป้องกันศีรษะ ร้อยละ 12.22 นอกนั้นได้แก่
 ผ้าปิดจมูกกันฝุ่น ร้อยละ 12.08 รองเท้านิรภัย ร้อยละ 11.26 หน้ากากกันฝุ่น ก๊าซ
 ร้อยละ 10.14 ถุงมือกันความร้อน ร้อยละ 9.25 ปลั๊กกวดเสียงหรือครอบหูลดเสียง
 ร้อยละ 8.28 ถุงมือหนัง ร้อยละ 7.90 ส่วนที่เหลือได้แก่ ที่กรองอากาศหรือเครื่อง
 ช่วยหายใจ แวนตาลดแสงหรือแว่นตานิรภัย และเสื้อผ้าทนไฟ ทัศนความร้อน คิดเป็น
 ร้อยละ 7.23 ร้อยละ 6.41 และร้อยละ 2.01 ตามลำดับ แยกรายละเอียดดังนี้คือ

- กิจการขนาดเล็ก มีหน้ากากป้องกันฝุ่น ก๊าซ มากที่สุด ร้อยละ 2.16 รองลงมาได้แก่
 ถุงมือผ้า ร้อยละ 2.01 ถุงมือหนัง ร้อยละ 1.86 รองเท้านิรภัย
 ร้อยละ 1.64 ผ้าปิดจมูกกันฝุ่นและหมวกป้องกันศีรษะมีจำนวนเท่ากัน
 คือร้อยละ 1.49 ที่กรองอากาศหรือเครื่องช่วยหายใจ ร้อยละ
 1.27 ถุงมือกันความร้อน ร้อยละ 0.82 แวนตาลดแสง แวนตา
 นิรภัย ร้อยละ 0.30 นอกนั้นได้แก่ ปลั๊กกวดเสียง ครอบหูลดเสียง
 และเสื้อผ้าทนไฟ ทัศนความร้อน ในจำนวนเท่ากันคือร้อยละ 0.15
- กิจการขนาดกลาง มีถุงมือผ้ามากที่สุด ร้อยละ 6.26 รองลงมาได้แก่ ผ้าปิดจมูกกันฝุ่น
 ปลั๊กกวดเสียง ในจำนวนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 5.67 รองเท้านิรภัย
 และหมวก มีจำนวนเท่ากันคือร้อยละ 4.77 ถุงมือกันความร้อน
 ร้อยละ 4.62 ถุงมือหนัง แวนตานิรภัย และหน้ากากกันฝุ่นและ
 ก๊าซ ในจำนวนเท่ากันคือร้อยละ 2.98 นอกนั้นได้แก่ เครื่องช่วย
 หายใจ หรือที่กรองอากาศ และเสื้อผ้าทนไฟ ทัศนความร้อน คิดเป็น
 ร้อยละ 1.94 และ 0.37 ตามลำดับ
- กิจการขนาดใหญ่ จัดให้มีหมวกป้องกันศีรษะมากที่สุด ร้อยละ 5.97 รองลงมาได้แก่
 หน้ากากกันฝุ่นและก๊าซ ร้อยละ 5.00 ถุงมือผ้าและผ้าปิดจมูกกันฝุ่น
 มีจำนวนเท่ากันคือร้อยละ 4.92 รองเท้านิรภัย ร้อยละ 4.85
 ที่กรองอากาศหรือเครื่องช่วยหายใจ ร้อยละ 4.03 ถุงมือกันความร้อน
 ร้อยละ 3.80 นอกนั้นได้แก่ แวนตานิรภัย ถุงมือหนัง ปลั๊กกวดเสียง
 และเสื้อผ้าทนไฟ ทัศนความร้อน ร้อยละ 3.13 ร้อยละ 3.06
 ร้อยละ 2.46 และร้อยละ 1.49 ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่านายจ้างในกิจการทุกขนาดได้มองเห็นถึงความสำคัญของอุปกรณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ จึงได้พยายามที่จะจัดหาอุปกรณ์ให้ครบ และเพียงพอแก่ความต้องการของลูกจ้าง

ตารางที่ 4.54 ความถี่ในการใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลของลูกจ้าง

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		ใช้ตลอดเวลา		ใช้ในบางครั้ง		ไม่ใช่เลย		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	42	17.28	3	1.23	36	14.81	2	0.82	1	0.41
ขนาดกลาง	119	48.97	35	14.40	74	30.45	7	2.89	3	1.23
ขนาดใหญ่	82	33.74	28	11.52	54	22.22	0	0	0	0
รวม	243	100	66	27.16	164	67.49	9	3.70	4	1.65

จากจำนวนคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏว่าลูกจ้างส่วนใหญ่จะใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์ ในบางครั้งเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 67.49 และใช้ตลอดเวลาร้อยละ 27.16 อุปกรณ์ที่ลูกจ้างส่วนใหญ่ใช้อยู่ตลอดเวลาได้แก่ หมวกแข็ง ถุงมือ และ รองเท้านิรภัย สำหรับผู้ที่ไม่ใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์เลยมีร้อยละ 3.70 และมีส่วนหนึ่งที่ไม่ตอบคำถามนี้คิดเป็นร้อยละ 1.65 ของจำนวนผู้ตอบทั้งสิ้น

กิจการขนาดเล็ก ลูกจ้างจะใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์ในบางครั้งเป็นจำนวนสูงสุด คือ ร้อยละ 14.81 ใช้ตลอดเวลาร้อยละ 1.23 ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยมาก และไม่ใช่เลยร้อยละ 0.82 และส่วนหนึ่งไม่ตอบคำถามนี้ คิดเป็นร้อยละ 0.41

กิจการขนาดกลาง ลูกจ้างใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์ในบางครั้งเป็นจำนวนสูงสุดร้อยละ 30.45 ใช้ตลอดเวลาร้อยละ 14.40 และไม่ใช่เลยร้อยละ 2.89 นอกจากนี้มีส่วนหนึ่งไม่ตอบ คิดเป็นร้อยละ 1.23

กิจการขนาดใหญ่

ลูกจ้างใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์เพียงบางครั้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.22 รองลงมาคือใช้ตลอดเวลา ร้อยละ 11.52 และไม่มีใครที่ไม่ใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์เลย ซึ่งต่างกับลูกจ้างในกิจการขนาดเล็กและขนาดกลาง ทั้งนี้เพราะกิจการขนาดใหญ่มีการเข้มงวดต่อลูกจ้างมากกว่า และจะมีการลงโทษหากไม่ใช้อุปกรณ์ นอกจากนี้ระดับการศึกษาของลูกจ้างก็เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้ลูกจ้างมองเห็นความสำคัญ และใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์มากขึ้น จากตารางที่ 4.36 พบว่า ลูกจ้างในกิจการขนาดใหญ่จะมีระดับความรู้สูงกว่าลูกจ้างในกิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก ดังนั้นเขาขอมจะทราบว่า การใช้อุปกรณ์จะช่วยป้องกันอันตรายจากการทำงานได้จึงมีการใช้อุปกรณ์อยู่ตลอดเวลา

ตารางที่ 4.55 เหตุผลของลูกจ้างที่ไม่ใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลตลอดเวลา

เหตุผลที่ลูกจ้างไม่ใช้อุปกรณ์ตลอดเวลา	จำนวนผู้ตอบ		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คิดว่าไม่มีประโยชน์	11	6.36	3	1.73	8	4.62	0	0
รำคาญเพราะทำให้ทำงานไม่สะดวก	104	60.12	27	15.61	39	22.54	38	21.97
มีไม่เพียงพอกับจำนวนลูกจ้าง	40	23.12	3	1.73	25	14.45	12	6.94
นายจ้างไม่ชี้แจงวิธีการใช้และประโยชน์ที่จะได้รับจากอุปกรณ์	12	6.94	5	2.89	6	3.47	1	0.58
อื่น ๆ	6	3.47	0	0	3	1.73	3	1.73
รวม	173	100	38	21.97	81	46.82	54	31.21

จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งตอบว่าได้ใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์ในบางครั้ง และไม่ใช้เลย จำนวน 173 คน (จากตารางที่ 4.54) ได้เหตุผลที่ลูกจ้างไม่ใช้อุปกรณ์ตลอดเวลาดังนี้คือ เมื่อใช้แล้วทำให้รำคาญเพราะทำงานได้ไม่สะดวก ร้อยละ 60.12 ของจำนวนผู้ตอบทั้งสิ้น ซึ่งเป็นจำนวนสูงสุด รองลงมาคือ อุปกรณ์ไม่เพียงพอกับจำนวนลูกจ้าง ร้อยละ 23.12 นายจ้างไม่ชี้แจงวิธีการใช้และประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้อุปกรณ์ ร้อยละ 6.94 นอกนั้นได้แก่ลูกจ้างคิดว่าอุปกรณ์ดังกล่าวไม่มีประโยชน์ และงานบางประเภทไม่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 6.36 และร้อยละ 3.47 ตามลำดับ แยกรายละเอียดแต่ละกิจการดังนี้

- กิจการขนาดเล็ก** ลูกจ้างไม่ใช้อุปกรณ์ตลอดเวลาคือ เหตุผลที่ว่าอุปกรณ์ทำให้รำคาญ และทำงานได้ไม่สะดวกคิดเป็นจำนวนสูงสุดร้อยละ 15.61 รองลงมาคือนายจ้างไม่ชี้แจงวิธีการใช้และประโยชน์ที่จะได้รับ ร้อยละ 2.89 นอกนั้นได้แก่ ลูกจ้างคิดว่าอุปกรณ์ไม่มีประโยชน์ และมีจำนวนไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 1.73 เท่ากัน
- กิจการขนาดกลาง** เหตุผลอันดับแรกที่ลูกจ้างไม่ใช้อุปกรณ์อยู่ตลอดเวลาคือ รำคาญ เพราะทำให้ทำงานไม่สะดวก ร้อยละ 22.54 รองลงมาคือ มีจำนวนไม่เพียงพอกับลูกจ้าง ร้อยละ 14.45 นอกนั้นได้แก่ลูกจ้างคิดว่าไม่มีประโยชน์ที่จะใช้อุปกรณ์ นายจ้างไม่ชี้แจงวิธีการใช้และประโยชน์ของอุปกรณ์ และงานบางประเภทไม่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 4.62 ร้อยละ 3.47 และร้อยละ 1.73 ตามลำดับ
- กิจการขนาดใหญ่** ลูกจ้างให้เหตุผลดังนี้คือ อุปกรณ์ทำให้เกิดความรำคาญและทำงานได้ไม่สะดวกเป็นจำนวนสูงสุด ร้อยละ 21.97 รองลงมาคือ อุปกรณ์ไม่เพียงพอกับจำนวนลูกจ้าง ร้อยละ 6.94 นอกนั้นคือ งานบางประเภทไม่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ และนายจ้างไม่ชี้แจงวิธีการใช้และประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้อุปกรณ์ ร้อยละ 1.73 และร้อยละ 0.58 ตามลำดับ และไม่มีลูกจ้างรายใดที่คิดว่าอุปกรณ์ดังกล่าวไม่มีประโยชน์เลย

การที่ลูกจ้างไม่นิยมใช้อุปกรณ์เป็นเรื่องที่นายจ้างจะต้องหาทางแก้ไข โดยดูจากสาเหตุของการไม่ใช้อุปกรณ์ดังกล่าวและทำการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป เช่น กรณีที่ลูกจ้างไม่ใช้อุปกรณ์ช่วยหายใจ นายจ้างจะต้องวิเคราะห์สาเหตุ ซึ่งพอจะจำแนกได้ดังนี้

สาเหตุที่ 1 ใส่แล้วรู้สึกรำคาญ ทำให้เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก
วิธีแก้ เลือกอุปกรณ์ให้เหมาะกับรูปร่าง และใบหน้าของลูกจ้าง พร้อมทั้งแนะนำวิธีใช้ที่ถูกต้องและประโยชน์ที่จะได้รับจากอุปกรณ์

สาเหตุที่ 2 ใส่แล้วรู้สึกระคายเคืองที่บริเวณผิวหนัง
วิธีแก้ ชี้แจงให้ลูกจ้างรู้ว่าอาการระคายเคืองเกิดจากฝุ่นผงที่ติดมากับอุปกรณ์หลุดลงมาติดผิวหนัง สาเหตุเนื่องจากผู้สวมใส่มีกจะถอดอุปกรณ์ออกเป็นระยะ ๆ ทำให้มีฝุ่นจับอุปกรณ์แล้วหลุดเข้าไปติดผิวหนัง ดังนั้นลูกจ้างควรใส่อุปกรณ์อยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้อาจจะแนะนำให้ลูกจ้างทาครีมยาป้องกัน หรือใช้ผ้าผ้ายกรองบริเวณที่อุปกรณ์สัมผัสกับใบหน้า

หากนายจ้างสามารถทำให้ลูกจ้างเห็นประโยชน์และความสำคัญของอุปกรณ์แล้ว ลูกจ้างก็จะใช้อุปกรณ์อยู่ตลอดเวลา ผลที่ตามมาก็คือ ความปลอดภัยที่จะเกิดขึ้นแก่คนทุกคนที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 4.56 ความคิดเห็นของลูกจ้างเกี่ยวกับประโยชน์ของอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลในการช่วยลดอุบัติเหตุในการทำงาน

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		ช่วยได้มาก		ไม่ช่วยเลย		ช่วยลดได้บ้างเล็กน้อย		ไม่มีความเห็น	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	42	17.28	25	10.29	0	0	15	6.17	2	0.82
ขนาดกลาง	119	48.97	92	37.86	0	0	22	9.05	5	2.06
ขนาดใหญ่	82	33.74	69	28.39	0	0	13	5.35	0	0
รวม	243	100	186	76.54	0	0	50	20.58	7	2.88

ตารางที่ 4.56 แสดงความคิดเห็นของลูกจ้าง เกี่ยวกับประโยชน์ของอุปกรณ์ว่าจะช่วยลดอุบัติเหตุในการทำงานได้หรือไม่ ปรากฏว่าลูกจ้างในทุกขนาดกิจการมีความเห็นเหมือนกัน คือ การจัดให้มีอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยจะช่วยลดอุบัติเหตุในการทำงานได้อย่างมาก คิดเป็นร้อยละ 76.54 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น และมีลูกจ้างเพียงร้อยละ 20.58 ที่เห็นว่าอุปกรณ์ดังกล่าวจะช่วยลดจำนวนการเกิดอุบัติเหตุได้บ้างเพียงเล็กน้อย และอีกร้อยละ 2.88 ไม่ออกความเห็นในข้อนี้ สิ่งที่น่าสังเกตคือ ไม่มีลูกจ้างในกิจการใดเลยที่เห็นว่าอุปกรณ์เหล่านี้ไม่ช่วยลดจำนวนการเกิดอุบัติเหตุในการทำงาน

ตารางที่ 4.57 สถิติการประสบอันตรายของลูกจ้าง เจ็บป่วย

สถิติผู้ประสบอันตราย เจ็บป่วย	จำนวนผู้ตอบ		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 - 5 คน	128	52.67	19	7.82	63	25.93	46	18.93
5 - 10 คน	25	10.29	3	1.23	13	5.35	9	3.70
10 - 20 คน	7	2.88	0	0	7	2.88	0	0
มากกว่า 20 คน	2	0.82	0	0	2	0.82	0	0
ไม่มีผู้ประสบอันตราย	43	17.70	6	2.47	17	7.00	20	8.23
ไม่ตอบ	38	15.64	14	5.76	17	7.00	7	2.88
รวม	243	100	42	17.28	119	48.97	82	33.74

จากตารางพบว่า ส่วนใหญ่ลูกจ้างจะประสบอันตรายเจ็บป่วย ประมาณ 1-5 คน เป็นจำนวนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 52.67 ของจำนวนผู้ตอบทั้งสิ้น รองลงมาคือ ไม่มีผู้ประสบอันตรายจากการทำงานเลย ร้อยละ 17.70 นอกนั้นได้แก่ มีผู้ประสบอันตรายเจ็บป่วย 5-10 คน 10-20 คนต่อปี และมากกว่า 20 คนต่อปี คิดเป็นร้อยละ 10.29, ร้อยละ 2.88 และร้อยละ 0.82 ตามลำดับ และมีส่วนหนึ่งที่ไม่ตอบคำถามนี้ ร้อยละ 15.64

กิจการขนาดเล็ก

ลูกจ้างประสบอันตรายเฉลี่ยต่อปีสูงสุดคือ 1-5 คน ร้อยละ 7.82
 ลูกจ้างร้อยละ 2.47 ทบว่ามีผู้ประสบอันตรายเลย และร้อยละ
 1.23 ทบว่ามีลูกจ้างประสบอันตราย 5-10 คนต่อปี และมีส่วนหนึ่ง
 ที่ไม่ตอบคำถามนี้ คิดเป็นร้อยละ 5.76

กิจการขนาดกลาง

ลูกจ้างประสบอันตรายเฉลี่ยต่อปีสูงสุดคือ 1-5 คนเช่นกัน คิดเป็น
 ร้อยละ 25.93 รองลงมาคือไม่มีผู้ประสบอันตรายร้อยละ 7.00
 ประสบอันตราย 5-10 คน ร้อยละ 5.35 10-20 คน ร้อยละ
 2.88 และมากกว่า 20 คน ร้อยละ 0.82 และมีส่วนหนึ่งไม่ตอบ
 คำถาม ร้อยละ 7.00

กิจการขนาดใหญ่

ลูกจ้างประสบอันตรายเฉลี่ยต่อปีสูงสุดคือ 1-5 คนร้อยละ 18.93
 รองลงมาคือไม่มีจำนวนผู้ประสบอันตรายร้อยละ 8.23 และประสบ
 อันตราย 5-10 คน ร้อยละ 3.70 และมีส่วนหนึ่งที่ไม่ตอบ คิดเป็น
 ร้อยละ 2.88

เห็นได้ว่าจำนวนลูกจ้างที่ประสบอันตรายเฉลี่ยต่อปีมีเพียง 1-5 คน ซึ่งเป็น
 จำนวนที่น้อยมากแต่ถึงอย่างไรก็ตามก็ยังแสดงว่าโรงงานเหล่านี้ยังมีอันตรายแฝงอยู่ ซึ่ง
 จะต้องแก้ไขให้หมดสิ้นไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.58 สาเหตุการประสบอันตรายของลูกจ้างเท่าที่ผ่านมา

สาเหตุการประสบ อันตราย	จำนวนคำตอบ ¹⁾		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ลูกจ้างขาดความรู้, ความชำนาญในการใช้ เครื่องจักร อุปกรณ์ ขนย้าย	68	14.53	12	2.56	38	8.12	18	3.85
ลูกจ้างทำงานโดยประมาณ	138	29.49	22	4.70	73	15.60	43	9.19
ลูกจ้างไม่ใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัย	77	16.45	12	2.56	33	7.05	32	6.84
อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยมีไม่เพียงพอ	30	6.41	5	1.07	11	2.35	14	2.99
กับความต้องการใช้	14	2.99	0	0	6	1.28	8	1.71
ความร้อนมากเกินไป	0	0	0	0	0	0	0	0
แสงสว่างมากเกินไป	4	0.85	1	0.21	1	0.21	2	0.43
แสงสว่างน้อยเกินไป	42	8.97	4	0.85	25	5.34	13	2.78
เสียงดังเกินไป	53	11.32	14	2.99	7	1.49	32	6.84
มีฝุ่น คราบ ไอสารเคมี กลิ่นเหม็น	7	1.49	0	0	5	1.07	2	0.43
อื่น ๆ	35	7.48	9	1.92	26	5.56	0	0
ไม่ตอบ								
รวม	468	100	79	16.88	225	48.08	164	35.04

หมายเหตุ 1) จำนวนคำตอบมีมากกว่า 1 คำตอบ

จากการสอบถามลูกจ้างถึงสาเหตุการประสบอันตรายเท่าที่ผ่านมา พบสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ จากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยของลูกจ้างเอง ได้แก่ การทำงานโดยประมาณเป็นจำนวนสูงสุดคือร้อยละ 29.49 รองลงมาได้แก่ ลูกจ้างไม่ใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัย ร้อยละ 16.45 และการขาดความรู้ ความชำนาญในการใช้เครื่องจักร อุปกรณ์การขนย้าย ร้อยละ 14.53 และจากสภาพที่ไม่ปลอดภัย ได้แก่ มีฝุ่น ควัน ไอสารเคมีและกลิ่นเหม็นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.32 รองลงมาคือสภาวะที่มีเสียงดังเกินไป ร้อยละ 8.97 อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยมีไม่เพียงพอ ร้อยละ 6.41 นอกนั้นได้แก่ ความร้อนมากเกินไป ร้อยละ 2.99 แสงสว่างน้อยไป ร้อยละ 0.85 พื้นโรงงานลื่น เปียกแฉะ และเกิดจากเหตุสุกวิสัย ร้อยละ 1.49 และมีส่วนหนึ่งไม่ตอบคำถามนี้ คิดเป็นร้อยละ 7.48 แยกรายละเอียดแต่ละกิจการดังนี้

- กิจการขนาดเล็ก
- การกระทำที่ไม่ปลอดภัยได้แก่ ลูกจ้างทำงานโดยประมาณ เป็นจำนวนสูงสุด ลูกจ้างไม่ใช้อุปกรณ์ความปลอดภัย และการขาดความรู้ความชำนาญในการใช้เครื่องจักร อุปกรณ์ขนย้าย มีเป็นจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 2.56
 - สภาพที่ไม่ปลอดภัย ได้แก่ มีฝุ่น ควัน ไอสารเคมี กลิ่นเหม็น เป็นจำนวนสูงสุด ร้อยละ 2.99 รองลงมาคือ จำนวนอุปกรณ์มีไม่เพียงพอกับลูกจ้าง ร้อยละ 1.07 นอกนั้นได้แก่ เสียงดังเกินไป และแสงสว่างน้อยไป คิดเป็นร้อยละ 0.85 และร้อยละ 0.21 ตามลำดับ มีผู้ไม่ตอบร้อยละ 1.92
- กิจการขนาดกลาง
- การกระทำที่ไม่ปลอดภัย ได้แก่ ลูกจ้างทำงานโดยประมาณ ขาดความรู้ ความชำนาญในการใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ขนย้าย และการไม่ใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล คิดเป็นร้อยละ 15.60 ร้อยละ 8.12 และร้อยละ 7.05 ตามลำดับ
 - สภาพที่ไม่ปลอดภัย ได้แก่ เสียงดังเกินไปเป็นจำนวนสูงสุด ร้อยละ 5.34 รองลงมาคือ อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยมีไม่เพียงพอกับความต่องการใช้ของลูกจ้าง ร้อยละ 2.35 นอกนั้นได้แก่ มีฝุ่น ควัน ไอสารเคมี กลิ่นเหม็น ร้อยละ 1.49 ความร้อนมากเกินไป ร้อยละ 1.28 เหตุสุกวิสัยและบริเวณโรงงาน

ไม่สะอาดร้อยละ 1.07 แสงสว่างน้อยไป ร้อยละ 0.21 และมีผู้ไม่ชอบร้อยละ 5.56

กิจการขนาดใหญ่

- การกระทำที่ไม่ปลอดภัย ได้แก่ ลูกจ้างทำงานโดยประมาณ ไม่ใช่อุปกรณ์ความปลอดภัย และการขาดความรู้ความชำนาญในการใช้เครื่องจักร อุปกรณ์ขนย้าย คิดเป็นร้อยละ 9.19 ร้อยละ 6.84 และ ร้อยละ 3.85 ตามลำดับ
- สภาพที่ไม่ปลอดภัย ได้แก่ มีฝุ่น คิวิน ไอสารเคมี กลิ่นเหม็น เป็นจำนวนสูงสุด ร้อยละ 6.84 รองลงมาคือ อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยมีไม่พอกับความต้องการใช้ของลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ 2.99 เสียงดังเกินไปร้อยละ 2.78 ความร้อนมากเกินไป ร้อยละ 1.71 นอกจากนี้ได้แก่ แสงสว่างน้อยไปและเกิดจากเหตุสุดวิสัย ในจำนวนที่เท่ากันคือร้อยละ 0.43

เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า สาเหตุการประสบอันตรายส่วนใหญ่จะเนื่องมาจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยของลูกจ้าง มากกว่าสภาพที่ไม่ปลอดภัย ดังนั้นจึงควรที่จะแก้ไขที่ตัวลูกจ้างก่อน โดยการฝึกอบรมให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ลูกจ้าง เพื่อจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความเคยชินในการปฏิบัติงานที่ไม่ปลอดภัยให้มีความปลอดภัยยิ่งขึ้น โดยฝ่ายบริหารจะต้องทำตัวให้เป็นที่อย่างที่ดีแก่ลูกจ้าง พร้อมทั้งกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบของโรงงาน และพยายามขจัดสภาพที่ไม่ปลอดภัยให้หมดไป

ตารางที่ 4.59 แสดงจำนวนลูกจ้างที่เคยประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		เคย		ไม่เคย		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	42	17.28	14	5.76	26	10.70	2	0.82
ขนาดกลาง	119	48.97	27	11.11	88	36.21	4	1.65
ขนาดใหญ่	82	33.74	21	8.64	54	22.22	7	2.88
รวม	243	100	62	25.51	168	69.14	13	5.35

จากตัวเลขจำนวนลูกจ้างที่เคยประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ปรากฏว่า กิจการทุกขนาดไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องนี้ นั่นก็คือ ลูกจ้างส่วนใหญ่จะไม่เคยประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 69.14 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และมีลูกจ้างที่เคยประสบอันตรายเพียงร้อยละ 25.51 และส่วนหนึ่งไม่ตอบคำถามนี้คิดเป็นร้อยละ 5.35 ซึ่งแสดงว่าโรงงานในอุตสาหกรรมพลาสติกนี้มีระบบการให้ความปลอดภัยในการทำงานที่ดีพอสมควร

ตารางที่ 4.60 การปฏิบัติของลูกจ้างภายหลังจากประสบอันตราย

การปฏิบัติของลูกจ้าง หลังการเกิดอุบัติเหตุ	จำนวนผู้ตอบ		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แจ้งต่อเจ้าของโรงงาน								
โดยตรง	2	3.23	1	1.61	1	1.61	0	0
ให้ผู้อื่นแจ้งเจ้าของ								
โรงงานแทน	4	6.45	0	0	1	1.61	3	4.84
แจ้งต่อหัวหน้างาน	43	69.35	10	16.13	21	33.87	12	19.35
แจ้งเจ้าหน้าที่กรมแรงงาน	4	6.45	0	0	1	1.61	3	4.84
ทำรายงานอุบัติเหตุเสนอ	0	0	0	0	0	0	0	0
รักษาตัวเอง เมื่อหายจึง								
กลับไปทำงานใหม่	8	12.90	3	4.84	3	4.84	2	3.23
อื่น ๆ	1	1.61	0	0	0	0	1	1.61
รวม	62	100	14	22.58	27	43.55	21	33.87

จากการสอบถามลูกจ้างที่เคยประสบอันตรายจำนวน 62 ราย (จากตารางที่ 4.59) ถึงวิธีการปฏิบัติภายหลังจากการประสบอันตราย พบว่า ลูกจ้างส่วนใหญ่จะแจ้งต่อหัวหน้างานเป็นจำนวนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 69.35 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น รองลงมาได้แก่การรักษาตัวเอง เมื่อหายแล้วจึงกลับไปทำงานใหม่ คิดเป็นร้อยละ 12.90

นอกจากนี้ได้แก่การให้ผู้อื่นแจ้งต่อเจ้าของโรงงานแทนตนเอง และแจ้งเจ้าหน้าที่กรมแรงงาน ในจำนวนที่เท่ากัน คือร้อยละ 6.45 แจ้งต่อเจ้าของโรงงานและผู้จัดการโรงงาน คิดเป็น ร้อยละ 3.23 และร้อยละ 1.61 ตามลำดับ พิจารณารายละเอียดในแกดกิจกรรมดังนี้

- กิจกรรมขนาดเล็ก ลูกจ้างที่ประสบอันตรายจะแจ้งให้หัวหน้างานรู้เป็นจำนวนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 16.13 มีลูกจ้างเพียงร้อยละ 4.84 ที่ทำการรักษาตัวเอง เมื่อหายจึงกลับไปทำงานใหม่ และลูกจ้างร้อยละ 1.61 ได้แจ้งถึงการเกิดอันตรายต่อเจ้าของโรงงานโดยตรง
- กิจกรรมขนาดกลาง ลูกจ้างจะแจ้งถึงอันตรายที่ได้รับต่อหัวหน้างานเป็นจำนวนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 33.87 มีลูกจ้างเพียงร้อยละ 4.84 ที่ทำการรักษาตัวเอง เมื่อหายจึงกลับไปทำงานใหม่ นอกจากนี้ได้แก่ การแจ้งต่อเจ้าของโรงงานโดยตรง ให้ผู้อื่นแจ้งเจ้าของโรงงานแทน และแจ้งเจ้าหน้าที่กรมแรงงาน เป็นจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 1.61
- กิจกรรมขนาดใหญ่ ลูกจ้างแจ้งถึงอันตรายที่ประสบต่อหัวหน้างานเป็นจำนวนสูงสุด คือ ร้อยละ 19.35 รองลงมาคือ แจ้งเจ้าหน้าที่กรมแรงงานและให้ผู้อื่นแจ้งต่อเจ้าของโรงงานแทน ในจำนวนที่เท่ากัน คือร้อยละ 4.84 นอกจากนี้ได้แก่ การรักษาตัวเอง เมื่อหายแล้วจึงกลับไปทำงานใหม่ และแจ้งต่อผู้จัดการโรงงาน ร้อยละ 3.23 และร้อยละ 1.61 ตามลำดับ

สรุปได้ว่า ลูกจ้างในทุกกิจกรรมเมื่อประสบอุบัติเหตุแล้วจะแจ้งต่อหัวหน้างาน มีเพียงส่วนน้อยที่ทำการรักษาตัวเอง โดยไม่แจ้งถึงอันตรายที่ประสบให้ใครได้รู้ ทั้งนี้เพราะลูกจ้างเห็นว่าตนได้รับบาดเจ็บเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เช่น น้ํายาเคมีถูกผิวหนัง ถูกความร้อน วัตถุกระแทก ยกของหนักทำให้ปวดหลัง และแพ้อากาศทำให้แน่นหน้าอก เป็นต้น ซึ่งเป็นความคิดที่ไม่ถูกต้องนัก ความจริงแล้วควรจะรายงานให้หัวหน้างานรู้ เพื่อที่จะได้หาสาเหตุ และแก้ไขได้อย่างตรงจุด

ตารางที่ 4.61 ความคิดเห็นรองลูกจ้างเกี่ยวกับผลเสียหายของอุบัติเหตุต่อบุคคลต่าง ๆ

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		นายจ้าง		นายจ้าง-ครอบครัว		นายจ้าง-ลูกจ้าง ครอบครัว		นายจ้าง-ลูกจ้าง ประเทศชาติ		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	42	17.28	2	0.82	12	4.94	22	9.05	6	2.47	0	0
ขนาดกลาง	119	48.97	3	1.23	10	4.12	67	27.57	34	13.99	5	2.06
ขนาดใหญ่	82	33.74	1	0.41	4	1.65	48	19.75	29	11.93	0	0
รวม	243	100	6	2.47	26	10.70	137	56.38	69	28.39	5	2.06

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากคำถามที่ว่าความเสียหายจากอุบัติเหตุในครั้งหนึ่ง ๆ จะตกแก่ใคร ปรากฏว่า ลูกจ้างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ผลเสียหายจากอุบัติเหตุจะตกแก่นายจ้าง ลูกจ้างและครอบครัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.38 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม รองลงมาคือนายจ้าง ลูกจ้าง และประเทศชาติ ร้อยละ 28.39 นอกนั้นได้แก่ ลูกจ้าง-ครอบครัว และนายจ้าง คิดเป็นร้อยละ 10.70 และ 2.47 ตามลำดับ และมีส่วนหนึ่งที่ไม่ตอบคำถามนี้ คิดเป็นร้อยละ 2.06

การที่ลูกจ้างในทุกขนาดกิจการมีความเห็นว่าผลเสียหายของอุบัติเหตุในครั้งหนึ่ง ๆ จะส่งผลต่อนายจ้าง ลูกจ้าง และครอบครัว เท่านั้น ถือเป็นความคิดที่ไม่ถูกต้อง จริง ๆ แล้วผลเสียหายดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อถึงฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติด้วย เพราะเมื่อลูกจ้างซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวประสบอุบัติเหตุจนถึงกับพิการและไม่สามารถหารายได้มาจุนเจือครอบครัวได้แล้ว ปัญหาสังคมต่าง ๆ ก็จะมาตาม เช่น ปัญหาคนพิการในสังคมเพิ่มมากขึ้น ปัญหาคนขอทาน อาชญากรรม เด็กจรจัด เป็นต้น ซึ่งรัฐบาลในฐานะผู้ช่วยเหลือประชาชนก็จะมีหน้าที่ความรับผิดชอบ และเสียค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุคคลเหล่านี้มากขึ้นด้วยในทุก ๆ ปี

ตารางที่ 4.62 ความคิดเห็นของลูกจ้างเกี่ยวกับความจำเป็นที่นายจ้างจะต้องให้ความรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานแก่ลูกจ้าง

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		จำเป็น		ไม่จำเป็น		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	42	17.28	42	17.28	0	0	0	0
ขนาดกลาง	119	48.97	118	48.56	0	0	1	0.41
ขนาดใหญ่	82	33.74	82	33.74	0	0	0	0
รวม	243	100	242	99.59	0	0	1	0.41

จากตารางแสดงความคิดเห็นของลูกจ้างเกี่ยวกับกรณีที่ว่านายจ้างจำเป็นที่จะต้องให้ความรู้ทางด้านความปลอดภัยในการทำงานแก่ลูกจ้างหรือไม่ ปรากฏว่าลูกจ้างผู้ตอบแบบสอบถามทุกรายในกิจการทุกขนาดมีความเห็นว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่นายจ้างจะต้องให้

ความรู้ในเรื่องนี้แก่ลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ 99.59 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น และมีส่วนหนึ่งที่ไม่ออกความเห็น คิดเป็นร้อยละ 0.41

ตารางที่ 4.63 วิธีให้ความรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานในโรงงาน

วิธีให้ความรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน	จำนวนผู้ตอบ		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จัดหลักสูตรฝึกอบรมด้านความปลอดภัยในการทำงานแก่ลูกจ้างเป็นระยะ ๆ	22	9.05	3	1.23	8	3.29	11	4.53
ให้ผู้ควบคุมงาน หัวหน้างานคอยแนะนำสอนงานแก่ลูกจ้างที่มีปัญหา	96	39.51	19	7.82	56	23.05	21	8.64
จัดปฐมนิเทศ พนักงานตั้งแต่เริ่มเข้าทำงานเพื่อแนะนำวิธีทำงานอย่างปลอดภัยเพียงครั้งเดียวแล้วปล่อยให้ลูกจ้างทำงานเอง	4	1.65	1	0.41	1	0.41	2	0.82
จัดหลักสูตรอบรม และให้หัวหน้างานหรือผู้ควบคุมงานคอยแนะนำ สอนงานอื่น ๆ	106	43.62	17	7.00	48	19.75	41	16.87
ไม่ตอบ	7	2.88	1	0.41	0	0	6	2.47
	8	3.29	1	0.41	6	2.47	1	0.41
รวม	243	100	42	17.28	119	48.97	82	33.74

จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น พบว่า วิธีการให้ความปลอดภัยในการทำงานภายในโรงงานของกิจการต่าง ๆ ที่จัดให้มีขึ้นมากที่สุดได้แก่ การจัดหลักสูตรอบรมงานความปลอดภัยและให้หัวหน้างานหรือผู้ควบคุมงานคอยแนะนำสอนงานให้แก่ลูกจ้างที่มีปัญหาในการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 43.62 รองลงมาคือ การให้ผู้ควบคุมงาน หัวหน้างานแนะนำหรือสอนงานแก่ลูกจ้าง ร้อยละ 39.51 จัดหลักสูตรฝึกอบรมงานความปลอดภัยเป็นระยะ ๆ ร้อยละ 9.05 นอกนั้นได้แก่ การส่งลูกจ้างออกไปอบรม สัมมนาด้านความปลอดภัยกับสถาบันภายนอก (กิจการขนาดใหญ่) และไม่เคยจัดให้มีวิธีการให้ความรู้ด้านความปลอดภัยแก่ลูกจ้างแต่อย่างใด (กิจการขนาดเล็ก) คิดเป็นร้อยละ 2.88 วิธีการสุดท้ายได้แก่ การจัดปฐมนิเทศ พนักงานตั้งแต่เริ่มเข้าทำงานเพื่อแนะนำวิธีทำงานอย่างปลอดภัยแก่ลูกจ้างเพียงครั้งเดียว แล้วปล่อยให้ลูกจ้างลงมือทำงานเองโดยไม่มีเจ้าหน้าที่คอยช่วยเหลือ ซึ่งมีผู้ตอบในข้อนี้เพียงเล็กน้อย คิดเป็นร้อยละ 1.65 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม นอกจากนี้ยังมีลูกจ้างส่วนหนึ่งที่ไม่ตอบคำถามในข้อนี้ คิดเป็นร้อยละ 3.29

ตารางที่ 4.64 อุปสรรคของการจัดให้ความปลอดภัยในการทำงาน

อุปสรรคในการให้ความปลอดภัย	จำนวนผู้ตอบ		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ลูกจ้างทำงานโดยประมาทและขาดความรู้ความชำนาญ	147	60.49	20	8.23	79	32.51	48	19.75
อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยมีไม่เพียงพอ	17	7.00	9	3.70	6	2.47	2	0.82
ลูกจ้างไม่ใช้อุปกรณ์และไม่ทำตามกฎของโรงงาน	74	30.45	12	4.94	30	12.35	32	13.17
ไม่มีอุปสรรค	5	2.06	1	0.41	4	1.65	0	0
รวม	243	100	42	17.28	119	48.97	82	33.74

อุปสรรคของการจัดให้มีการมีความปลอดภัยในการทำงานภายในโรงงานของกิจการทุกขนาดจะไม่แตกต่างกัน จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นพบว่า อุปสรรคที่พบมากที่สุดภายในโรงงานคือ การทำงานโดยประมาทและขาดความรู้ ความชำนาญของลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ 60.49 รองลงมาได้แก่ การไม่ใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล และไม่ทำตามกฎข้อบังคับของโรงงาน คิดเป็นร้อยละ 30.45 และสุดท้ายคือ อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยมีไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ของลูกจ้าง ร้อยละ 7.00 เฉพาะกิจการขนาดเล็กและขนาดกลางมีลูกจ้างตอบว่าไม่มีอุปสรรค คิดเป็นร้อยละ 2.06 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตารางที่ 4.65 แสดงความมั่นใจในมาตรการความปลอดภัยในการทำงานของลูกจ้าง

ขนาดกิจการ	จำนวนผู้ตอบ		มั่นใจเต็มที่		มั่นใจปานกลาง		ไม่มั่นใจเลย		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	42	17.28	3	1.23	27	11.11	12	4.94	0	0
ขนาดกลาง	119	48.97	35	14.40	72	29.63	5	2.06	7	2.88
ขนาดใหญ่	82	33.74	19	7.82	54	22.22	8	3.29	1	0.41
รวม	243	100	57	23.46	153	62.96	25	10.29	8	3.29

โดยส่วนรวมแล้ว ลูกจ้างจะมีความมั่นใจในมาตรการให้ความปลอดภัยในการทำงานในระดับปานกลางมากที่สุด คือร้อยละ 62.96 รองลงมาคือ มั่นใจเต็มที่ ร้อยละ 23.46 ส่วนที่เหลือได้แก่ ไม่มั่นใจเลย และไม่ตอบ คิดเป็นร้อยละ 10.29 และร้อยละ 3.29 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.66 แสดงความต้องการของลูกจ้างที่จะให้นายจ้างปฏิบัติเพื่อ
ความปลอดภัย

ความต้องการของ ลูกจ้างในเรื่องความ ปลอดภัยในการทำงาน	จำนวนผู้ตอบ		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ให้นายจ้างจัดสถานะ แวดล้อมในการทำงาน ให้เหมาะสม	9	3.70	0	0	9	3.70	0	0
หาอุปกรณ์ความปลอดภัย ให้ครบและเพียงพอแก่ ลูกจ้าง	13	5.35	6	2.47	3	1.23	4	1.65
จัดอบรมความรู้ในการ ทำงานอย่างปลอดภัย แก่ลูกจ้าง	17	7.00	5	2.06	8	3.29	4	1.65
ทุกข้อข้างต้น	203	83.54	31	12.76	98	40.53	74	30.45
ไม่ตอบ	1	0.41	0	0	1	0.41	0	0
รวม	243	100	42	17.28	119	48.97	82	33.74

จะเห็นว่าความต้องการของลูกจ้างในส่วนที่เกี่ยวกับการให้ความปลอดภัยในการทำงานของนายจ้างส่วนใหญ่แล้ว ลูกจ้างในทุกขนาดกิจการจะมีความต้องการที่คล้ายกัน นั่นคือ ความต้องการที่จะให้นายจ้างจัดสถานะแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสม เช่นลด ภาวะเสียงที่ดังเกินไป กำจัดกลิ่นเหม็น ฝุ่น ควัน และไอสารเคมี เป็นต้น จัดหาอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลให้ครบและเพียงพอแก่จำนวนลูกจ้าง และจัดอบรมความรู้ในการทำงานอย่างปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 83.54 ของจำนวนผู้ตอบทั้งสิ้น รองลงมาคือ ลูกจ้างที่ต้องการให้นายจ้างจัดอบรมความรู้ในการทำงานอย่างปลอดภัย ร้อยละ 7.00 นอกนั้นได้แก่ ความต้องการที่จะให้นายจ้างจัดหาอุปกรณ์ความปลอดภัยส่วนบุคคลให้ครบและเพียงพอแก่ลูกจ้าง และจัดสถานะแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 5.35

และร้อยละ 3.70 ตามลำดับ และมีลูกจ้างเพียง 1 รายหรือร้อยละ 0.41 ที่ไม่ตอบคำถามนี้

ตารางที่ 4.67 ความคิดเห็นของลูกจ้างเกี่ยวกับผู้มีหน้าที่รับผิดชอบงานความปลอดภัย

ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ	จำนวนผู้ตอบ		ขนาดกิจการ					
			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทุกฝ่าย ได้แก่ นายจ้าง ลูกจ้าง และรัฐบาล เป็นเรื่องของนายจ้างฝ่ายเดียว	214	88.07	39	16.05	96	39.51	79	32.51
เป็นเรื่องของลูกจ้างที่จะตองดูแลตนเอง	13	5.35	3	1.23	8	3.29	2	0.82
ไม่มีความเห็น	14	5.76	0	0	14	5.76	0	0
อื่น ๆ	0	0	0	0	0	0	0	0
	2	0.82	0	0	1	0.41	1	0.41
รวม	243	100	42	17.28	119	48.97	82	33.74

สำหรับความคิดเห็นของลูกจ้างเกี่ยวกับผู้มีหน้าที่รับผิดชอบงานความปลอดภัย ปรากฏว่า จากจำนวนคำตอบทั้งสิ้น ลูกจ้างส่วนใหญ่ร้อยละ 88.07 คิดว่าทุกฝ่ายจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน ได้แก่ ฝ่ายนายจ้าง ลูกจ้าง และรัฐบาล รองลงมาคือ ลูกจ้างในกิจการขนาดกลางที่คิดว่า ความปลอดภัยในการทำงานควรจะเป็นหน้าที่รับผิดชอบของตัวลูกจ้างเองที่จะต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ และลูกจ้างที่คิดว่าเป็นเรื่องของนายจ้างเพียงฝ่ายเดียวในจำนวนที่ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 5.76 และร้อยละ 5.35 ตามลำดับ และมีส่วนหนึ่งที่เห็นว่านายจ้างและลูกจ้างควรจะรับผิดชอบร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 0.82

เห็นได้ว่าลูกจ้างส่วนใหญ่ในทุกขนาดกิจการมีความคิดเห็นที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยคิดว่า ความรับผิดชอบงานความปลอดภัยควรจะเป็นหน้าที่ของบุคคล 3 ฝ่าย ได้แก่

นายจ้าง ลูกจ้าง และรัฐบาล ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเท่านั้น เมื่อลูกจ้างมีทัศนคติที่ดี มีความสำนึกต่อความปลอดภัย (Safety conscious) ก็จะเป็นการเพิ่มความปลอดภัยให้แก่ตัวเองและผู้ที่เกี่ยวข้องมากขึ้น

4.3 การพิสูจน์สมมุติฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนได้ตั้งสมมุติฐานไว้ 3 ประการ คือ

1. ความไม่เอาใจใส่ของผู้บริหาร เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยในโรงงาน
2. โรงงานส่วนใหญ่ไม่ได้จัดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมทางด้านความปลอดภัยในการทำงานแก่พนักงาน
3. อุบัติเหตุเกิดขึ้นเนื่องจากความประมาทของพนักงาน

สมมุติฐานข้อ 1

"ความไม่เอาใจใส่ของผู้บริหาร เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยในโรงงาน"

ความปลอดภัยในการทำงานในโรงงานจะเกิดขึ้นได้หากฝ่ายบริหารจัดการให้มีระบบการบริหารงานความปลอดภัยที่ดีและแสดงออกถึงความสนใจและตั้งใจอย่างแท้จริงที่จะขจัดสภาพและการกระทำที่ไม่ปลอดภัยให้หมดสิ้นไป สำหรับในกรณีของโรงงานในอุตสาหกรรมผลิตพลาสติกกิ่งสำเร็จรูปนี้พบว่า ฝ่ายบริหารได้ให้ความเอาใจใส่ต่องานความปลอดภัยเป็นอย่างดี โดยเฉพาะกิจการขนาดใหญ่ ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานความปลอดภัยขึ้น ได้แก่ คณะกรรมการความปลอดภัยและหน่วยประสานงานความปลอดภัย เพื่อรับผิดชอบในการตรวจสอบสิ่งต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดอุบัติเหตุ ค้นหาสาเหตุของอุบัติเหตุและหาทางแก้ไขอุบัติเหตุเหล่านั้น รวมทั้งเสนอแนะว่าสิ่งใดควรได้รับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เกิดความปลอดภัยยิ่งขึ้น ฉะนั้นนอกจากนี้ผู้บริหารยังได้วางมาตรการความปลอดภัยในเรื่องต่าง ๆ ไว้ดังนี้ คือ

ก. การตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ เครื่องจักร ในการผลิต และสภาวะแวดล้อม จะทำการตรวจอย่างสม่ำเสมอ (ตารางที่ 4.10) เป็นประจำทุกวันก่อนเริ่มงาน ทุกสัปดาห์ และทุก ๆ ระยะเวลาที่กำหนดเวลาในการซ่อมบำรุง (ตารางที่ 4.11) โดยใช้ผู้ตรวจสอบหลายฝ่ายร่วมกันค้นหาจุดอ่อนแหลมที่จะก่อให้เกิดอันตรายแก่คนงาน ผู้ตรวจสอบ

ปัจจุบัน จากเหตุผลทั้งหมดนี้จึงขอยอมรับสมมติฐานที่ว่า "ความไม่เอาใจใส่ของผู้บริหาร เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยในโรงงาน"

สมมติฐานข้อ 2

"โรงงานส่วนใหญ่ไม่ได้จัดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมทางด้านความปลอดภัยในการทำงานแก่พนักงาน"

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ลูกจ้างส่วนใหญ่ร้อยละ 66.26 ของจำนวน ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เคยผ่านการอบรมทางวิชาการด้านความปลอดภัยในการทำงาน ในโรงงานมาแล้ว (ตารางที่ 4.42) หลักสูตรที่ฝ่ายบริหารจัดฝึกอบรมได้แก่ หลักสูตร ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร การใช้อุปกรณ์ขนย้าย อุบัติเหตุในการทำงาน โรคจากการทำงาน ผู้ฝึกอบรมได้แก่ หัวหน้าคนงานซึ่งเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับลูกจ้าง หรือคนงานมากที่สุด ส่วนหลักสูตรการป้องกันอัคคีภัยนั้น ฝ่ายบริหารได้เชิญวิทยากรพิเศษ จากหน่วยงานต่าง ๆ มาให้คำแนะนำ และสอนวิธีการใช้อุปกรณ์ดับเพลิงที่ถูกต้องให้ นอกจากจัดให้มีการฝึกอบรมขึ้นภายในโรงงานแล้ว เฉพาะกิจการขนาดกลางและขนาดใหญ่ ฝ่ายบริหารยังได้ทำการส่งพนักงานหรือลูกจ้างระดับหัวหน้างาน ผู้ควบคุมงาน ออกไปร่วม สัมมนา ฝึกอบรมงานความปลอดภัยกับสถาบันภายนอก หลักสูตรที่จัดส่งพนักงานไปร่วมอบรม ได้แก่ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น อันตรายจากแสงและเสียง อันตรายจากสารเคมี และ หลักสูตรหัวหน้างาน (ตารางที่ 4.43)

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า หลักสูตรที่โรงงานต่าง ๆ ไม่ได้จัดให้มีขึ้นภายใน โรงงาน ได้แก่ หลักสูตรการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในโรงงานมีแพทย์ และพยาบาลประจำอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องให้ความรู้แก่พนักงาน และหลักสูตรอันตราย จากสารเคมีเป็นพิษซึ่งถือว่าสำคัญมากสำหรับโรงงานที่ประกอบการเกี่ยวกับสารเคมี อย่างไรก็ตามไม่สามารถที่จะพูดได้ว่า โรงงานต่าง ๆ ไม่ได้จัดให้มีการฝึกอบรมหลักสูตร ความปลอดภัยในการทำงานแก่พนักงาน ดังนั้นจึงขอปฏิเสธสมมติฐานในข้อ 2 นี้

สมมติฐานข้อ 3

"อุบัติเหตุเกิดขึ้นเนื่องจากความประมาทของพนักงาน"

สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุในการทำงานนั้นแยกออกเป็น 2 ประเด็น คือ สาเหตุ โดยตรง ได้แก่ การกระทำที่ไม่ปลอดภัย และสภาพที่ไม่ปลอดภัย และสาเหตุสนับสนุน ได้แก่

การขาดการบริหารที่ดีของฝ่ายบริหาร และองค์ประกอบด้านร่างกาย และจิตใจของพนักงาน ไม่ปกติจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งฝ่ายนายจ้างและลูกจ้าง ถึงสาเหตุที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ ในการทำงานขึ้นภายในโรงงาน พบว่า อุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดขึ้นเนื่องจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยของพนักงานหรือลูกจ้างเอง ซึ่งได้แก่ การทำงานโดยประมาท ขาดความระมัดระวัง เป็นจำนวนสูงสุด (ตารางที่ 4.25, 4.58) จึงสรุปได้ว่า แม้ทางโรงงานจะพยายามวางมาตรการความปลอดภัยในการทำงานไว้ในทุก ๆ ด้าน เป็นอย่างดี แต่ถ้าหากพนักงานละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับต่าง ๆ เช่น ไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล วิ่งหยอกล้อกันในสถานที่ทำงาน ใช้เครื่องมือในการทำงาน เป็นต้น อุบัติเหตุก็ย่อมจะเกิดขึ้นตามมา ดังคำที่ว่า ความประมาทเป็นบ่อเกิดของอุบัติเหตุ และความตาย ดังนั้น จึงขอยอมรับสมมติฐานในข้อ 3 คือ "อุบัติเหตุเกิดขึ้นเนื่องจากความประมาทของพนักงาน"

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย